

MAGYAR MINŐSÉG

2023. augusztus-szeptember

XXXII. évfolyam 08-09. szám

**Az innovációs ökoszisztémák üzleti modelljének
fenntarthatósági kérdései**

Tóth Csilla és Dr. Hány András

Vállalati ötletmenedzsment folyamatos fejlesztése

Guba Miklós

Első Magyar Zöld E-EXPO

Beszámoló

Tartalomjegyzék

Magyar Minőség XXXII. évfolyam 08-09. szám 2023. augusztus-szeptember

SZAKMAI CIKKEK, ELŐADÁSOK

[Bevezető – Tóth Csaba László](#)

[Az innovációs ökoszisztémák üzleti modelljének fenntarthatósági kérdései – Tóth Csilla és Dr. Hárty András](#)

[Vállalati ötletmenedzsment folyamatos fejlesztése – Guba Miklós](#)

[Az ellentétes PDPC – Fehér Ottó](#)

[Első Magyar Zöld E-EXPO – Beszámoló](#)

[Jók a legjobbak közül: Váthy Edit – Sződi Sándor](#)

A TÁRSASÁG HÍREI ÉS PROGRAMJAI

[MMT on-line képzés: Az ISO 27001 szabvány változásai](#)

[QualiTea 10 - MDR és IVDR, amely felforgatja az orvostechnikai eszköz ipart](#)
[Ingyenes on-line rendezvény](#)

[A Magyar Minőség Társaság 2023. évi pályázatai](#)

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK ÉS BESZÁMOLÓK

[Utolsó felhívás az ISO 9000 Fórum jubileumi, nemzeti minőségügyi konferenciájára – András RÓZSA](#)

[Gábor Dénes-díj 2023 – Meghirdetés](#)

[Hírek a szabványok világából](#)

Minőségügyi Eszközláda – Dokumentációs Rendszer Analízis – Dr. Csiszér Tamás

PROFESSIONAL ARTICLES, LECTURES

[Upfront – Csaba László TÓTH](#)

[Sustainability Questions of Business Models of Innovation Ecosystems – Csilla TÓTH and Dr. András HÁRY](#)

[Continuous Development of Corporate Idea Management – Miklós GUBA](#)

[The Reverse-Linked PDPC – Ottó FEHÉR](#)

[First Hungarian Green E-EXPO – Summary](#)

[The Best among the Best: Váthy Edit – Sándor SZŐDI](#)

NEWS AND PROGRAMS OF THE SOCIETY

[Web Seminar: Changing in ISO 27001](#)

[10th QualiTea: MDR and IVDR, New European Regulations in Medical Devices-Free Web Seminar](#)

[Invitation to a New Competition of the Hungarian Society for Quality in 2023](#)

DOMESTIC AND INTERNATIONAL NEWS AND REPORTS

[Last Minute call for ISO 9000 Fórum XXX. National Quality Conference – András RÓZSA](#)

[Gábor Dénes Prize 2023 – Call – Press Release](#)

[News from the World of Standards](#)

Quality Toolbox for Practitioners – Documentation System Analysis – Dr. Tamás CSISZÉR

Tisztelt Olvasó!

Vége a nyári pihenésnek, újra beindul a nagyüzem. Bízok abban, hogy sikerült kipihenni magukat, feltöltődtek az újabb kihívások leküzdésére. A szabadságok gondtalan eltöltését – Európa-szerte – beárnyékolta a környezeti tényezők hektikus, általában negatív megváltozása. Talán mégis komolyabban kellene venni a szakemberek véleményét. A mitigatív (túlzottan optimista) megközelítés nem biztos, hogy az üdvözítő út, az adaptív (alkalmazkodó) vélemények egyre többen vannak. A döntés nem a szakemberek, hanem a politikusok kezében van.

Mostani számunkban is foglalkozunk a „zöld” témával, minden egyes pozitívum egy újabb apró lehetőség.

A rendszerben való gondolkodás a legfontosabb, ezt mutatja be első írásunk. Tanulságai általánosak.

A rendszer eleme az egyes ember, aki a legjobban ismeri az általa művelt cselekvést. Hogyan tudjuk bevonni őt a jobbá tevésbe, azaz a kaizenbe. Ezt taglalja második szerzőnk.

Van már célunk, pontosabban olyan, amit szeretnénk elkerülni. Szakavatott – a japán módszerek egyik legjobb ismerője és továbbfejlesztője – szerzőnk most egy ilyen lehetséges módszertant mutat be. Nagyon izgalmas!

Jelentkeznek szokásos rovataink is, „Jók a legjobbak közül”, szabványügyi ismertetésünk benéz a kulisszák mögé. Újabb minőségügyi kártyával gyarapodhatnak az érdeklődők.

Saját pályázataink és web szemináriumaink mellett felhívjuk a figyelmet a Gábor Dénes-díj meghirdetésére.

Ne felejtsek ki társszervezetünk, az ISOFORUM jubileumi konferenciáját sem!

Üdv a fedélzeten! Jó munkát!

Főszerkesztő

Impresszum

Magyar Minőség Társaság havi folyóirata

Elektronikus kiadvány

Szerkesztőbizottság:

Alapító főszerkesztő: dr. Róth András

Főszerkesztő: Tóth Csaba László

Tagok: Dr. Csiszér Tamás, Fehér Norbert, Harazin Tibor, Mátrai Norbert, Miskolciné Dr. Mikáczó Andrea, Dr. Nagy Tamás, Papp Éva, Dr. Topár József, Sződi Sándor tiszteletbeli tag

Szerkesztőbizottsági titkár: Turos Tarjáné

Felelős kiadó: Reizinger Zoltán

Szerkesztőség:

Székhely: 1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.

Telefon: (36-1) 215-6061

E-mail: ujsag@quality-mmt.hu, portál: www.quality-mmt.hu

A megjelenő publikációkban a szerzők saját szakmai álláspontjukat képviselik

A hirdetések és PR-cikkek tartalmáért a Kiadó felelősséget nem vállal

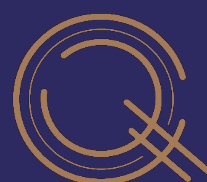
Megrendelés:

A kiadványt e-mailben küldjük.

Az éves előfizetés nettó alapára: 8.200,- Ft + 27% ÁFA/év

INTRANET licence díj: egyedi megállapodás alapján

HU ISSN 1789-5510 (Online)

**MAGYAR
MINŐSÉG
TÁRSASÁG**

Az innovációs ökoszisztémák üzleti modelljének fenntarthatósági kérdései

Tóth Csilla és Dr. Hány András

Összegzés

Az üzleti modellekkel kapcsolatos kutatások rendszerint az üzleti stratégia elméleti hagyományaira épülnek, és az üzleti stratégiát egy vállalat teljesítményével kapcsolják össze. A hagyományos fogalommeghatározás az üzleti modell értékteremtést szolgáló funkciójára épült, ugyanakkor az üzleti modell alkotása napjainkban nehezen választható el a vállalkozások és szervezetek egymás közötti kölcsönhatásától, egyesítve a formális és informális gazdasági kapcsolatokat, valamint kitérve azok környezeti kapcsolódásaira is. A szereplők számossága és sokfélesége közötti lokalizált kölcsönhatások éppen az innovációs ökoszisztémák egyik fő jellemzői, amelyek révén az egyedi szervezeti működés helyett rendszer-

szintű kérdések jelennek meg. Egy fenntartható innovációs ökoszisztéma egészséges fejlődését ezért meghatározza az az értékalapú szemlélet, amelyet lehet vezetni az üzleti modell megközelítésből. A jelen írás elsőként ezen gondolatmenet elméleti kereteit igyekszik bemutatni. Ezt követően, az elemzés vizsgálja a szerzők által kidolgozott üzleti modell keretrendszer – fenntarthatósági szempont-kapcsolatokkal kiegészített – alkalmazási lehetőségeit az innovációs ökoszisztéma szintjén. Bemutásra kerül egy, a témakörhöz kapcsolódó kutatás eredménye, amely ökoszisztéma-szinten értékeli a különböző üzleti modell-elemek értelmezésének lehetőségét. Végül, megfogalmazásra kerülnek a témakörben végezhető további kutatások lehetséges irányai.

1. Bevezetés

Az üzleti modell fogalma nagyon fontos a menedzsmentben, de a kutatások még nem jutottak konszenzusra abban a tekintetben, hogy pontosan milyen tartalommal kell rendelkeznie az optimális üzleti modellnek. A klasszikus üzleti modell leírások az üzleti stratégia elméleti hagyományaira épülnek, és általában összekapcsolják az üzleti stratégiát egy vállalat stratégiájának és teljesítményének különböző nézeteivel. Az egyedi szervezetek vizsgálata mellett egyre nagyobb teret nyernek a kutatások

során a különböző gazdasági rendszerek, együttműködési formák struktúráinak kérdéskörei is. Ennek kapcsán az innovációs ökoszisztémák egy speciális területet jelentenek, amely felveti az egyedi szervezetek által alkotott rendszer vizsgálatának szükségességét. Magától értetődően merül fel a kérdés, hogy az üzleti modell szemlélet alkalmazása az innovációs ökoszisztémák, mint rendszerek szintjén hogyan értelmezhető. Továbbá, a hosszabb távon sikeres és eredményes ökoszisztémák,

mint fenntartható rendszerek milyen kutatási megközelítést igényelnek. Ezzel eljutunk a jelen cikk alapvető témaköréhez, amely a fenntarthatóság aspektusa mentén közelíti meg az

2. Az üzleti modell fogalomköre

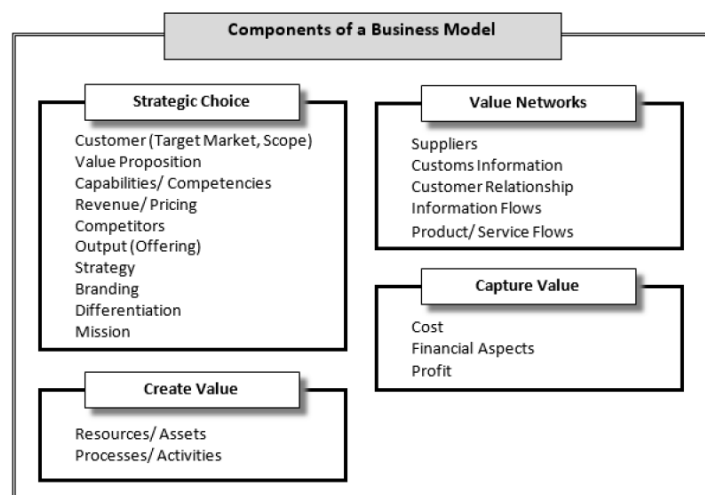
A hagyományos fogalommeghatározás az üzleti modell értékteremtő funkcióját hangsúlyozta (Alt és Zimmermann, 2014): „Egy üzleti modell leírja az értékteremtés, szállítás tervét vagy architektúráját és a kapcsolódó mechanizmusokat. Az üzleti modell lényege, hogy világossá teszi az ügyfelek igényeit és fizetési képességét, valamint ehhez illeszkedő értéket biztosít. Inspirálni igyekszik a fogyasztókat, hogy fizessék meg az értéket, majd a fizetést profittá konvertálja, hogy segítségével az értéklánc különböző elemeinek megfelelő kialakítását és működtetését lehetővé tegye.” Ehhez hasonló fogalommeghatározással éltek sokan mások, például Wirtz és szerzőtársai is egy 2015-ös publikációjukban (Wirtz et al., 2015). A következőkben öt kiválasztott üzleti modell koncepciót mutatunk be; korábbi, illetve napjainkban megjelent írást egyaránt.

Shafer et al. (2005) szerint az üzleti modell, mint egy vállalkozás működtetésének alapjául szolgáló alapvető logika fogható fel. A szerzők az üzleti modellek meghatározására négy nézőpontot javasoltak, amelyek elemei hatással vannak egymásra és együttesen támogatják a vállalat sikerességét (lásd 1. ábra):

- stratégiai választások,
- érték létrehozása,
- érték megjelenítése,
- értékhálózat.

Ezek az elemek úgy kell kapcsolódjanak egymáshoz, hogy az induló üzleti modellnek választ kell adnia a fogyasztó vagy a megcélzott célpiacon fő problémájára, igényeire.

innovációs ökoszisztémák üzleti modell-alapú nézőpontját.

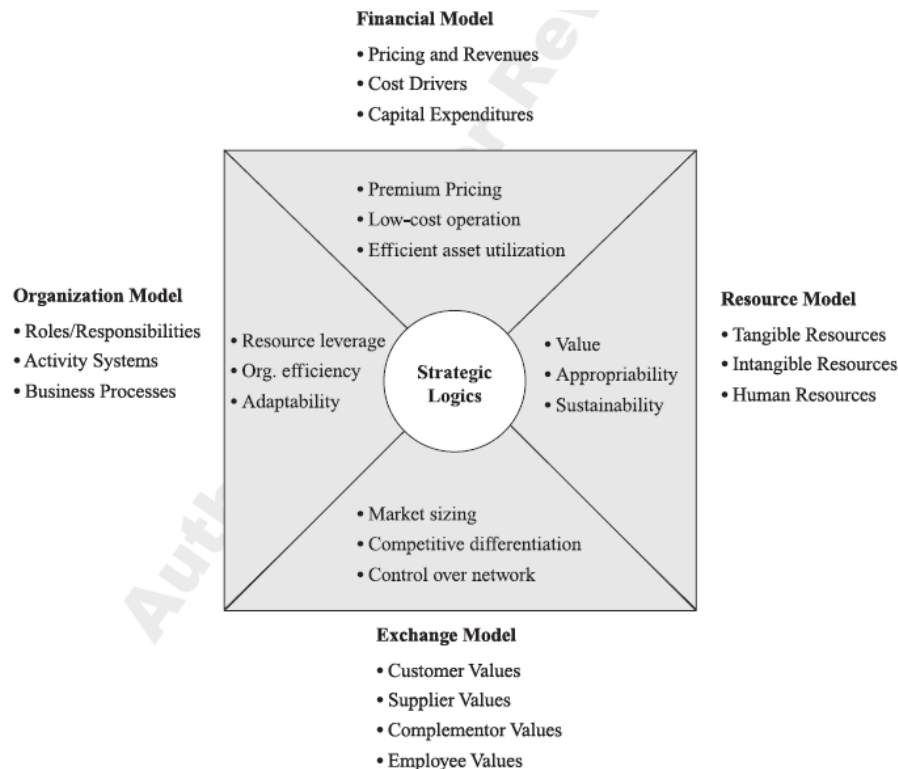

1. ábra: Az üzleti modell négy elemcsoportja Shafer et al. (2005)

A Shi és Manning (2009) által javasolt üzleti modell kerete szintén négy alapvető és egymással összefüggő elemcsoportot vagy más néven almodellt tartalmaz (2. ábra):

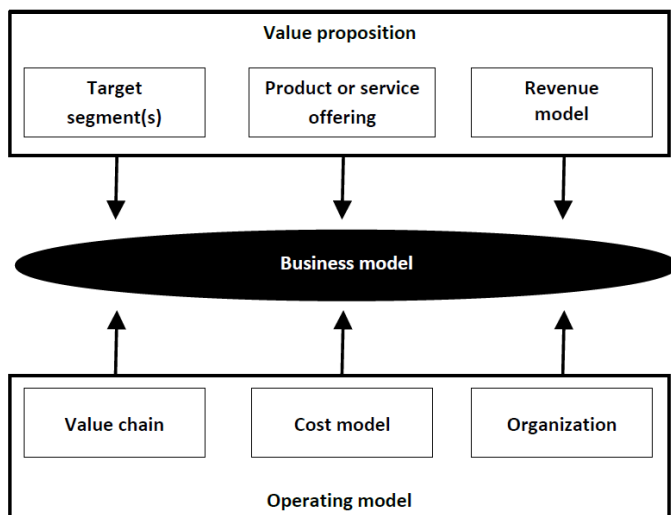
- a változtatás modellje,
- a szervezeti modell,
- az erőforrásmodell,
- a pénzügyi modell.

A változtatás modellje leírja azt a hozzáadott értéket, amelyet egy cég kínál a piac más gazdasági szereplői számára, ideértve az ügyfeleket, a szállítókat, a komplementer szervezeteket és a versenytársakat. A szervezeti modell magában foglalja azokat a szerepeket és felelősségeket, tevékenységeket és üzleti folyamatokat, amelyek lehetővé teszik a termék, az információ és a pénz áramlását. Az erőforrásmodell tartalmazza a cég erőforrásainak sokféleségét, amelyek egyúttal a szervezet mozgósításához és fejlődéséhez szükségesek. A pénzügyi modell pedig meghatározza a cég azon objektív funkcióit, amelyek összekapcsolják az üzleti modell másik három elemét.

2. ábra: Az üzleti modell keretrendszere (Shi és Manning, 2009)

Lindgardt et al. (2012) szerint az üzleti modell két alapvető részből áll, nevezetesen az értékajánlatból és a működési modellből, amelyeken belül három-három alcsoport határozható meg, ahogy azt a 3. ábra mutatja.

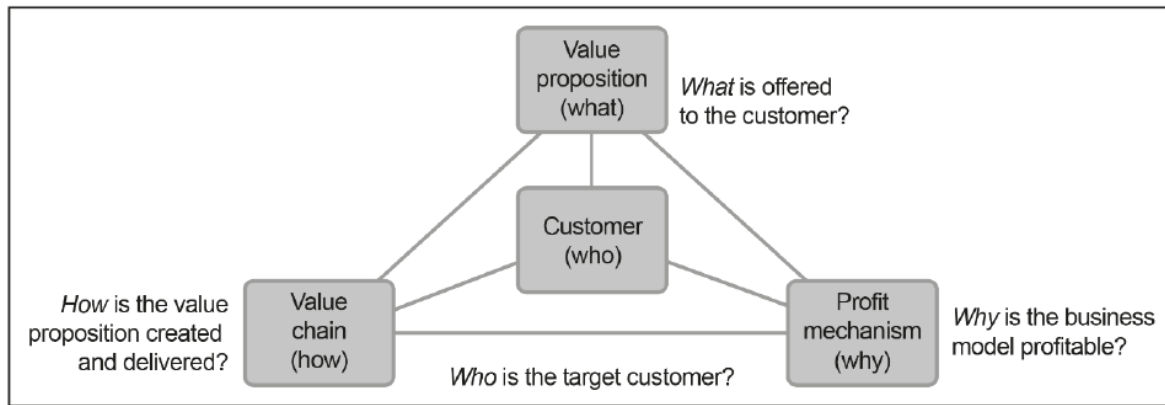

3. ábra: Az üzleti modell két fő elemcsoportja (Lindgardt et al. (2012))

Négyféle szempontból értelmezi az üzleti modell fogalmát Liu és Mannhardt (2019):

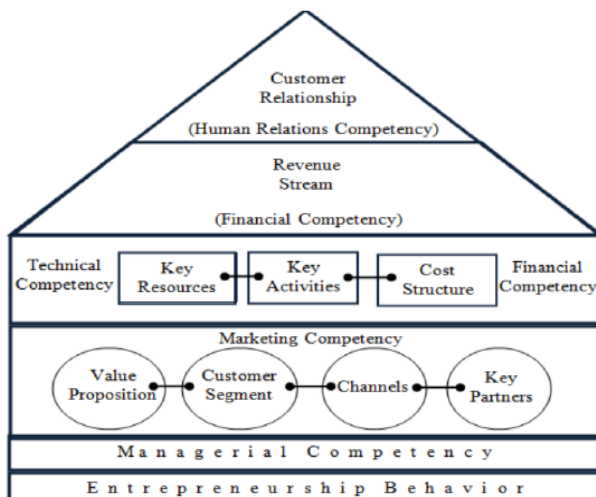
- Először: az üzleti modellt eszközként írják le, amelynek fő célja a vállalkozások értékteremtésének támogatása („what”).
- Másodszor, az üzleti modelleket a technológiai innovációk és a piac közötti közvetítőként, valamint az új technológiák új üzleti modellekkel történő összekapcsolása eszközként határozzák meg („why”).
- Harmadszor, az üzleti modelleket stratégiai változónak tekintik, amelyek a versenyelőny forrását jelentik az ügyfelek számára („who”).
- Negyedszer, az üzleti modelleket értékhálózatként magyarázzák, amely túlmutat egy vállalat saját tevékenységén, magában foglalja ügyfeleit és partnereit is („how”).

Ebben a megközelítésben az üzleti modell megfogalmazza azt a logikát, amely leírja, hogy egy vállalkozás miként teremt és szolgáltat értéket az ügyfelei számára (4. ábra).

4. ábra: Az üzleti modell tipikus elemei (Liu és Mannhardt, 2019)

A következő üzleti modell megközelítés azt magyarázza, hogy az egyes innovációk hogyan hozhatnak létre új piacot, vagy zavarhatják meg egy vállalkozás fő versenytársainak előnyét (Micieta et al., 2020). A kompetenciák rendszerére épülő modell szerint valójában a kulcs kompetenciák azok, amelyek a vezetői funkcióhoz és a szervezeti kultúrához képest dominánsan befolyásolják a munkavállalók teljesítményét, míg az értékes kompetenciák olyan ritka, nehezen utánozható és nehezen helyettesíthető tényezők, amely versenyelőnyre konvertálhatók (lásd 5. ábra).

5. ábra: Vállalati kompetenciák fejlesztése a sikeres üzleti modellhez (Micieta et al., 2020)

Az 1. táblázat összegzi a bemutatott öt megközelítés fő jellemzőit. Ahogy látható, a külön-

böző koncepciók között vannak hasonlóságok, de mindegyik eltérő nézőpontból magyarázza az üzleti modell lényegét.

Shafer et al. (2005)	Shi és Manning (2009)	Lindgardt et al. (2012)	Liu és Mannhardt (2019)	Micieta et al. (2020)	Összegzés
• stratégiai választások, • érték létrehozása, • érték megjelenítése, • érték hálózata.	• a változtatás modellje, • a szervezeti modell, • az erőforrásmodell, • a pénzügyi modell.	• értékajánlat • működési modell	• érték pozícionálása (mit) • érték-lánc (hogyan) • profit mechanizmus (miért) • közép-pontban az ügyfél (ki)	• humán kapcsolatok kompetenciái • pénzügyi kompetenciák • technikai kompetenciák • marketing kompetenciák • menedzsment kompetenciák	• kulcs-elem: érték-értékajánlat • pénzügyi modell és működési modell • piaci modell • további elemek: erőforrások, szervezet

1. táblázat: Az üzleti modell-megközelítések jellemzői

3. Az üzleti modellek alkalmazásának különböző hatásai

Már a korábbi publikációk is vizsgálták az üzleti modellek alkalmazásának hatásaival kapcsolatos kérdéseket; ezek közül hármat idézünk. Hamermesh et al. (2002) rámutattak, hogy a hagyományos üzleti modell értékelési módszerek elsősorban a bevételekre, a költségekre és a beruházásokra támaszkodnak a cash flow előrejelzéséhez. Chesbrough és Rosenbloom (2002) az üzleti modell megvalósítását az értéklánc struktúrájához rendelték egy vállalkozáson belül, amelyre szükség van az értékajánlat megteremtéséhez. Erre építve, a pénzügyi modell meghatározza a cég objektív funkcióit, amelyek összekapcsolják a termék cseremodellt, a szervezeti modellt és az erőforrásmodellt. Magretta (2002) szerint akkor erős az üzleti modell, ha nem csak a vállalkozás kulcsfontosságú elemeire összpontosítja a figyelmet, hanem arra is, hogy azok miként illeszkednek egymáshoz.

Napjaink témához kapcsolódó kutatásai azonban a hagyományos pénzügyi és üzleti szemlélethez képest jóval összetettebb képet mutatnak az üzleti modellek hatásaival kapcsolatban. Baden-Fuller és Mangematin (2015) szerint az első kihívás annak a felismerése, hogy a piacok többoldalú üzleti modelljei eltérő vezetési képességeket igényelnek mind gondolkodás, mind pedig cselekvés terén. A második kihívás pedig annak megfontolása, hogy az üzleti modell innovációja mit jelent a stratégiák, a kutatók, a fejlesztők és a szakemberek számára.

Lorenzo et al. (2018) cikke átfogó elemzést kínál az üzleti modellek összetett kutatási rend-

szerének, fogalmának jelentéséről és jelentőségéről. Elsősorban a modell, mint a vállalkozás szintjén létező és a piac teljesítményét befolyásoló valóság megértésének kérdésére épít. Felsorol néhány példát, amelyek alátámasztják az üzleti modelleket, mint összetett rendszereket. Ezt követően bemutatja a rendszerekre összetettségének fogalmát, és a rendszereket növekvő osztályokba sorolja összetettségük alapján. Végül pedig, betekintést nyújt az üzleti modellekbe, mint az összetett rendszerek megismerésének eszközébe, nevezetesen az összetett rendszerek modellezésébe, az összefüggésekbe, az egymásba ágyazott hierarchiákba és információfeldolgozásba, valamint megmagyarázza azok jelentését és jelentőségét az üzleti modellek kutatása szempontjából.

Masyuk és Baldina (2019) nézőpontja szerint az üzleti modellezés innovatív formája a vállalkozások és szervezetek egymás közötti kölcsönhatása, egyesítve a formális és informális gazdasági kapcsolatokat. Az üzleti modell egyfajta „illusztrációja” ennek a kapcsolati struktúrának, amely segít megérteni annak logikáját és a komplexitását a globális rendszerek összefüggésében. Az üzleti modellezés egy innovatív eszköz a gazdasági rendszerek fejlődési lehetőségeinek térképezésére a globális környezet változásai tükrében.

Mindezek alapján fontos kiemelni, hogy az üzleti modell értelmezése napjainkban már elszakad a csupán a pénzügyi és szorosan vett üzleti értelmezéstől, és egy jóval átfogóbb terminológia a jellemző, amely figyelembe veszi a vállalkozások környezeti viszonyait is.

4. Fenntarthatóság az üzleti modellek kapcsán

Az üzleti modell innováció (BMI: Business Model Innovation) az egyik leggyakrabban előforduló kulcsszó az üzleti modellek témakörében. Az egyik első tanulmány ebben a témában Mitchell és Coles (2003) műve, amely definiálta és leírta a BMI-t, mint a változások és fejlesztések folyamatát a modell elemeire vetítve. Egy másik releváns tanulmány (Zott és Amit, 2010, majd Zott és Amit, 2015) eredménye a BMI kapcsán az újdonságok hozzáadása, a tevékenységek összekapcsolása és az üzleti modellben szereplő felek számára kínált érték újraértelmezése. Chesbrough (2010) szerint a BMI egy új típusú innováció a technológiai folyamat-innováció, valamint a termék- és szervezeti innováció mellett.

A BMI területét ezáltal az üzleti modell irodalmának kiterjesztéseként lehet tekinteni. A fenntarthatóság kérdése ez esetben az üzleti modell és az üzleti modell innováció elemzési perspektívájából merült fel. A téma nemcsak a fenntarthatóság a feltárásáról szól, hanem a fenntartható üzleti modellek elemzéséről is. A témában lásd Schaltegger et al., 2012; Boons és Lüdeke-Freund, 2013; Schaltegger et al., 2016 munkáit a fenntartható innovációról.

Mindez azt sugallja, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani az ún. „zöld” üzleti modellekre és a megújuló energiákra, amint azt a témakörben egyre intenzívebbé váló kutatások trendje is mutatja. Az olyan témák, mint a körforgásos gazdaság, egyre gyakrabban jelennek meg az

5. Üzleti modell keretrendszer

A szerzők korábbi kutatásai során, építve nemcsak a 2. fejezetben említett modellekre, hanem egy széleskörű áttekintésre, egy olyan keretmodell került felvázolásra (elemeit lásd a 2. táblázatban), amely a vizsgált üzleti modellek elemeit ötvözi, és a sajátosságok figyelem-

üzleti modellek kutatásában, a fenntarthatóbb és felelősebb termelési, szolgáltatási folyamatokra való törekvések előtérbe kerülése miatt. Ezen megközelítések lényege a zárt értékettermelési rendszerek kialakításán, az erőforrások újra-felhasználásán, valamint az érték előállítás és a felhasználás zárt körben való tartásán alapul. A vállalatoknak alkalmazkodniuk kell a meglévő üzleti modelljükkel, vagy újat kell létrehozniuk, amely lehetővé teszi a felhasznált erőforrások csökkentését, és a környezetközpontú működést (Urbinati et al., 2017).

A témához kapcsolódóan, Cuc (2019) az üzleti modell többoldalú felhasználását mutatja be a következő témakörökben:

- üzleti modell innovációja (BMI) és fenntarthatóság,
- üzleti modell és a feltörekvő digitális technológiák,
- üzleti modell és gyártás (Ipar 4.0),
- üzleti modell és a társadalmi vállalkozás,
- üzleti modell és elméleti fejlesztés.

Természetesen a fenntarthatóságnak számos megközelítése létezik, ugyanakkor kimondható, hogy az üzleti modell napjainkban használatos értelmezése nem nélkülözheti a különböző fenntarthatósági aspektusokat: akár a klasszikus pénzügyi-környezeti-társadalmi hármast, vagy akár a fent említett BMI az ehhez hasonló egyéb koncepciókat.

bevételeivel új struktúrában kialakított, testreszabott modellbe integrálja a K+F+I együttműködési rendszerekkel kapcsolatos jellemzőket (lásd Hány et al., 2020). A korábban kidolgozott modell elemei a 2. táblázatban kiegészítésre kerülnek a kapcsolódó fenntarthatósági szempontokkal.

Üzleti modell fő elemek	Fenntarthatósági terület	A modell tartalmi elemei
1. Értékajánlat	ÜZLETI-PÉNZÜGYI	Érték meghatározása Érték ajánlat
2. Piac és vevők	ÜZLETI-PÉNZÜGYI	Vevők meghatározása Célpiazi szegmens Termék vagy szolgáltatás paletta Bevételgenerálás modellje Kimenő ajánlatok Küldetés Piac méretének meghatározása
3. Kompetenciák és képességek	TÁRSADALMI	Képességek Kompetenciák Vállalkozói szellem Tevékenységek
4. Marketingcsatornák	ÜZLETI-PÉNZÜGYI	Marketingcsatornák Branding Differenciálás Versenyben való megkülönböztetés
5. Hálózatok és ökoszisztéma kapcsolódás	TÁRSADALMI-HUMÁN	Hálózat feletti kontroll Ökoszisztémával való kapcsolat
6. Működési modell és szervezeti folyamatok	TÁRSADALMI-HUMÁN	Kulcs tevékenységek Szervezeti hatékonyság Folyamatok Adaptációs képesség Tevékenységek rendszere Üzleti folyamatok Működési modell
7. Erőforrások és tőke	KÖRNYEZETI	Kulcs erőforrások Tőke Erőforrások befolyásolhatósága Megfogható erőforrások Nem megfogható erőforrások Kisajátíthatóság Fenntarthatóság Humán erőforrás Munkavállalói érték

8. Érték létrehozása	ÜZLETI-PÉNZÜGYI	Kulcspartnerek Vevőkapcsolatok Értéklánc Értékhálózatok Vevői információ Termék és szolgáltatás folyamat Szállítói érték Vevői érték Partnerkapcsolatok Érdekeltekkel való kapcsolatok Multi-value configuration Elosztási csatornák
9. Pénzügyi modell	ÜZLETI-PÉNZÜGYI	Költségstruktúra és modell Profit Pénzügyi szempontok Alacsony működési költségek Prémium árképzés Eszközök hatékony hasznosítása Befektetett tőke
10. Trendek és hatások	TÁRSADALMI-HUMÁN KÖRNYEZETI	Ágazati technológiai trendek Határok Versenytársak

2. táblázat: Megvizsgált modellek elemeinek átalakítása innováció-specifikus üzleti keretlemezzé
 Forrás: Hány et al. (2020), saját szerkesztés

Az egyes üzleti modell elemek kutatás-fejlesztési környezetben két szempont mentén rendezhetők, ahogy az a 6. ábrám látható. Az egyik szempont a K+F-re való reagálóképesség dinamikája, tehát, hogy az adott elem tartalmát milyen gyorsan lehet bevezetni a szervezeti működési folyamatokba. A másik szempont pedig a K+F+I hajtóerő intenzitás, amely azt tükrözi, hogy az adott elem a kutatás-fejlesztéshez milyen intenzitással kapcsolódik, mennyire képezi a valódi hajtóerejét a kutatás-fejlesztést és innovációt erősítő folyamatoknak.

6. ábra: Az integrált üzleti modell ábrázolása (saját szerkesztés alapján)

6. Az üzleti modell fenntarthatósága egy innovációs ökoszisztémában

A továbbiakban rátérünk az üzleti modell és az innovációs ökoszisztémák fogalmi körének összekapcsolására.

Az innovációs rendszer, mint megközelítés hagyományosan az intézményi közgazdaságtan és a kapcsolódó rendszerkutatás (üzleti rendszerek, társadalmi rendszerek vagy klaszterek) megközelítésén alapul. Az innovációs ökoszisztéma ezzel szemben a sikeres innovációs rendszerek természetét vizsgálja, és hangsúlyozza, hogy a rendszer sokkal több, mint részeinek összege. Mivel az elmúlt időszakban az innovációs ökoszisztémák fogalma kifejezetten népszerűvé vált az egyre szélesedő kapcsolódó kutatások körében, például Gomes, et al. (2018) és mások is, már kifejezetten üzleti és stratégiai fókuszra vezettek vissza az innovációk ökoszisztémák menedzselésének kérdéskörét. Ez merőben eltér az innovációs rendszer szakirodalmában korábban domináns politikai és intézményi fókuszról. A kétfajta nézőpont a fogalom szintaktikai közelsége ellenére eltérő értelmezést tartalmaz, ezért az innovációs ökoszisztémák sikeres és fenntartható menedzselése szempontjából az üzleti modell alapú megközelítés kifejezetten relevánsnak tűnik.

Az innovációs ökoszisztéma, éppen összetettsége okán, általában nem magyarázható egyszerű input-output folyamatokkal. A hálózat szereplői közötti spontán és dinamikus kölcsönhatások miatt a rendszer nehezen kiszámítható. Az innovációs ökoszisztémák a "káosz határán" egyensúlyoznak, ahol a kreativitás és az innovativitás a legmagasabb szinten van (Mason, 2007).

Az innovációs ökoszisztémát olyan dinamikus rendszernek is tekintjük, amelyet a szereplők nagy száma és sokfélesége közötti lokalizált kölcsönhatások jellemeznek: egyetemek, vállalkozások, intézmények, társadalom, erőforrások stb. (lásd Cilliers, 1998; Johnson, 2009). Számos olyan innovációs struktúra létezik, amelynek látszólag minden eleme megfelelő, de rendszerszinten mégis elmarad a várt eredmény. Az innovációs ökoszisztéma ezért csak részben függ az összetevők jelenlététől, sokkal inkább azok identitásától, jelentőségétől, hálózati képességeitől, bizalmi kultúrájától és pragmatikus együttműködésétől (Jucevicius és Grumadaite, 2014).

Az innovációs rendszerek definícióinak szintaktikai felépítése Granstrand és Holgersson (2018) szerint olyan komponensek halmazára és azok oksági összefüggéseire vezethető

vissza, amelyek befolyásolják az innovációk és az innovatív teljesítmény generálását és felhasználását. E tekintetben ezen rendszerek kulcsszempontja az innovációs teljesítmény, mint „üzleti” mérőszám, kimenet. Ezzel összhangban, egy követő publikációjukban (Granstrand és Holgersson, 2020) az innovációs ökoszisztémák újfajta definícióját határozták meg; eszerint az innovációs ökoszisztéma a szereplők, tevékenységek és termékek, valamint az intézmények és kapcsolatok összessége, beleértve a kiegészítő és helyettesítő kapcsolatokat is, amelyek mind fontosak a szereplők innovatív teljesítménye szempontjából. Egy innovációs ökoszisztéma fenntarthatóságát, egészséges fejlődését tehát alapvetően meghatározza az az értékalapú szemlélet, amelyet a fent bemutatott megközelítéseket is alapul véve, jól levezethető szinte bármelyik klasszikus üzleti modell megközelítésből. A 6. ábrán bemutatott, tíz elemből álló keretrendszer elemei az értékalapú struktúra menedzselésének egyes építőköveit jelentik. Ahhoz, hogy a fenntarthatóság klasszikus feltételei teljesüljenek, az alábbi szempontok emelhetők ki:

- **Értékajánlat:** az innovációs ökoszisztéma minden szereplőjének tudatában kell lennie, hogy mi az az érték, az az egyediség, amit ő képvisel, miért hasznos az ő szolgáltatása/terméke.
- **Piac és vevők:** a termékek/szolgáltatások és a megcélzott piacok és piaci szegmensek jól definiáltak, kell, hogy legyenek egy kialakult termék és szolgáltatási portfólióval; amely alapján az árazás is elvégezhető, valamint adódik a folyamatok kialakítása és a bevételgenerálás modelljének kidolgozása.

- **Készségek és kompetenciák:** a továbbfejlődés lehetősége, vállalkozói attitűd, a tudás meghatározása, folyamatok kialakítása.
- **Marketingcsatornák:** marketing akciókkal lehet fejleszteni az innovációs ökoszisztéma átfogó attraktivitását.
- **Hálózatok és ökoszisztéma kapcsolódás:** együttműködések erősítése, az innovációs ökoszisztémához való szorosabb kapcsolódás.
- **Működési modell és folyamatok:** célok, küldetés, működési modell kialakítása és működtetése.
- **Erőforrások és tőke:** folyamatosan fejleszteni szükséges a munkaerő tudását és az infrastruktúra minőségét, ahhoz, hogy K+F+I stratégia sikeresen megvalósítható legyen-
- **Érték létrehozása:** az ökoszisztéma hasznos kimenete(i)t előállító kapcsolatok egymás között, indirekt és szorosabb együttműködések kialakítása, belső és külső szereplőkkel.
- **Pénzügyi modell:** a költséghatékonyságot folyamatosan menedzselni szükséges, mint a pénzügyi fenntarthatóság alapja.

Az üzleti modellek szemlélete alapján megvalósítható fejlesztések gyakorlati bevezetését jelentősen befolyásolja a képességek rendszere. Az üzleti képesség kifejezést széles körben használják, ám a meghatározások nagymértékben eltérnek, és gyakran nem elég részletesek, így félreértésekre adhatnak okot. A vállalati üzleti modellek kapcsán a szervezeti architektúra megközelítésének egyre növekvő használata megfigyelhető a gyakorlatban, ugyanakkor az innovációs ökoszisztémák szintjén ez nem mondható el. Az általános üzleti modell megközelítés és a kapcsolódó kutatások szerint leírható egy olyan, innovációs

ökoszisztéma-specifikus keretrendszer, amely egyszerre jövőbemutató, dinamikus és tudás-alapú. Tekintettel azonban arra, hogy egy általános üzleti modell-alapú stratégia önmagában nem elegendő egy dinamikus rendszer

7. Kutatás és eredményei

Cél és módszer

Egy, az innovációs ökoszisztémák szintjén értelmezhető üzleti modellekkel kapcsolatos empirikus kutatás kapcsán a szerzők azt kívánták vizsgálni, hogy a 6. ábrán bemutatott modell egyes elemei mentén folynak-e érdemi aktivitások a gyakorlatban, ezzel igazolást keresve a modell elemeinek értelmezhetőségére, kiválasztott innovációs ökoszisztémák körében.

Ennek érdekében 12 magas színvonalon működő európai tudományos és innovációs park (mint „minta innovációs ökoszisztéma”) vezetőjének megkérdezésével egy ún. mikro-felmérésre került sor egy központi kérdés alapján. Ezen központi kérdés éppen az előzőekben levezetett üzleti modell megközelítésre épült, megcélózva a széleskörű elméleti kutatások tapasztalatai és következtetések mentén kidolgozott, a 6. ábrán bemutatott modell egyes elemeit.

KÉRDÉS: „Foglalkozik-e a park menedzsmentje a következő területekkel?”

1. Jövőbeni trendek és azok hatása a parkra
2. A pénzügyi modellek változásai
3. Humán és technológiai erőforrásokhoz kapcsolódó kihívások
4. Jövőbeni piaci potenciálok a park szereplői számára

fejlesztéséhez és fejlődéséhez, ezért szükséges vizsgálni az idő dimenzióját is. Ezzel kapcsolatban a szerzők jelenleg is további kutatásokat folytatnak, a jelen írásban a cél volt csupán rámutatni ennek fontosságára az előző gondolatmenettel.

5. A park promócióját segítő marketing csatornák
6. Új szervezeti és működési modellek
7. Az értékteremtés szintjének emelése további együttműködésekkel
8. Az értékteremtés újragondolása
9. Készségek és kompetenciák fejlesztése
10. Az ökoszisztéma külső hálózataihoz való kapcsolódás

Ezen felmérés nem kívánt reprezentatív mintát vizsgálni, sem nem volt cél egy átfogó értékelés, a szándéka csupán a feltett kutatási kérdés előzetes validálása volt, egyúttal megalapozva a témában egy nagyobb ívű kutatást, amely az itt említett központi kérdést további rész-kutatásokra bonthatja le.

Eredmények

A kutatás eredményeit a 3. táblázat és a 7. ábra mutatja.

Az egyes válaszokat oszlopiagramon ábrázolva (7. ábra) látható a viszonylag arányos megoszlás (azaz, minden feltett terület releváns valamilyen mértékben, tehát a fenntartható üzleti megközelítés még egy innovációs ökoszisztéma szintjén is számos komponensből tevődik össze), valamint egyúttal egyes témákkal kapcsolatos szinte egységes (közel 100%) vagy éppenséggel részben egységes (50% körüli) álláspont.

Terület	Relevánsnak ítélte	
	(válaszadó: db / %)	
Készségek és kompetenciák fejlesztése	12	100%
Jövőbeni trendek elemzése	11	92%
A park promóciója	10	83%
Külső kapcsolatok fejlesztése	10	83%
Humán és technológiai kihívások kezelése	9	75%
Új együttműködések és értéktérítési módok keresése	8	67%
Jövőbeni piaci lehetőségek feltárása	6	50%
Új működtetési és szervezeti modellek kutatása	6	50%
Az értékajánlatok újragondolása	5	42%
Pénzügyi modellek változásainak követése	5	42%

3. táblázat: Az egyes üzleti modell elemek (lásd 6. ábra) relevanciája

7. ábra: Az integrált üzleti modell elemeinek relevanciája, a válaszadók szerint (saját szerkesztés alapján)

Diszkusszió és következtetések

A 3. táblázat és a 7. ábra szerinti eredmények azt tükrözik, hogy az üzleti modell elemei relevánsak, 4/12 válaszadót leszámítva a visszajelzés inkább „igen” volt, egy esetben 100%. Ezzel együtt, a leginkább releváns modell elem a készségek fejlesztése, a jövőbeni trendek monitorozása, a parki szintű promóció és a külső kapcsolatok fejlesztése. Ezen elemek

8. Összegzés és következtetések

Az elemzés bevezető részében bemutatásra kerültek az üzleti modellel kapcsolatos fogalmak, részletesen öt releváns üzleti modell

jól láthatóan kapcsolódnak napjaink környezeti és ipari kihívásaihoz, az új technológiákkal kapcsolatos átalakulásokhoz is.

A felmérés konklúziója az, hogy a 6. ábra szerinti modell kutatható, és egyúttal tovább kutandó az innovációs ökoszisztémák (esetünkben tudományos, technológiai parkok) rendszerszerű értelmezése érdekében.

megközelítés elemei. Az üzleti modell értelmezés kapcsán fontos kérdés az üzleti modellek hatásaival kapcsolatos terület, értelmezendő a

fenntarthatóság témaköre. A jelen írás a „business model innovation” (BMI) koncepció oldaláról részletesebben foglalkozott a fenntarthatóság egyes szempontjaival. A szerzők korábbi kutatásaiból származó üzleti modell keretrendszer integrálja számos üzleti modell koncepció elemeit, és egyúttal alapot jelent a fenntarthatósági aspektusok értékelésére is. Viszonylag kevés olyan kutatás van, amely az üzleti modell-alapú nézőpontot vizsgálja az innovációs ökoszisztémák körében. A jelen cikk sajátosságát éppen ez adja, melynek során bemutatásra kerültek nemcsak ennek elméleti felvetései, hanem egy, a témához kapcsolódó előzetes kutatás eredményei is. A kutatás során megkérdezett 12 fejlett európai innovációs ökoszisztéma (tudományos és technológiai park) visszajelzése éppen azt mutatja, hogy a szerzők által kidolgozott, a fenntarthatósági szempontok vizsgálatára is alkalmas üzleti modell keretrendszerének elemei jól értelmezhetők egy park menedzsmentjének tárgykörében.

Hivatkozások

Alt, R., Zimmermann, H. (2014). Electronic markets and business models. *Electronic Markets*, 24, 231-234.

Baden-Fuller, C., Mangematin, V. (2015). Business models: A challenging agenda. *Strategic Organization*, 11(4), 418-427.

Boons, F., Lüdeke-Freund, F. (2013). Business models for sustainable innovation: State-of-the-art and steps towards a research agenda. *Journal of Cleaner Production*, 9-19.

Chesbrough, H. (2010). Business model innovation: Opportunities and barriers. *Long Range Planning*, 43(2-3), 354-363.

Chesbrough, H., & Rosenbloom, R. (2002). The role of the business model in capturing value from innovation: evidence from Xerox Corporation's technology spin-off companies. *Industrial and Corporate Change*, 11(3), 529-555.

Cilliers, P. (1998). Complexity and postmodernism: Understanding complex systems. London: Routledge.

Cuc, J. E. (2019). Trends in Business Model Research: A Bibliometric Analysis. *Journal of Business Models*, 7(5), 1-24.

Ennek alapján további kutatások végezhetők, amelyek vizsgálhatják akár az egyes fenntarthatósági szempontok érvényesülését vagy relevanciáját, de akár a megfelelő keretmodellek alkalmazásának eredményességét, illetve az egyes modell elemek közötti összefüggéseket is. Az időbeliség, mint a fenntarthatóság egyik kulcseleme, szintén lényeges lehet a további elemzések során. Az innovációs ökoszisztémákhoz kapcsolódó dinamikus képességeknek minden bizonnyal nagyfokú befolyása van magára az üzleti modellre, a működési környezetre és ezeken keresztül a fenntarthatósági szempontok érvényesülésére. A dinamizmus ezáltal a sikeres és fenntartható innovációs ökoszisztémák egyik alapeleme, hiszen a környezeti és működési alkalmazkodás kiemelt fontosságú lehet a gyors reagálóképességből származó versenyelőnyök kiaknázása érdekében.

Gomes, Augusto de Vasconcelos, Leonardo, Lucia Figueiredo Facin, Ana, Sergio Salerno, Mario, Ikenami, Rodrigo Kazuo, 2018. Unpacking the innovation ecosystem construct: evolution, gaps and trends. *Technol. Forecast. Soc. Chang.* 136, 30-48.

Granstrand, O. & Holgersson, M., 2020. Innovation ecosystems: A conceptual review and a new definition. *Technovation*, 90-91. kötet, p. 201098.

Hamermesh, R., Marshall, P., & Pirmohamed, T. (2002). Note on business model analysis for the entrepreneur. *Harvard Business School*, old.: 1-14.

Háry, András; Tóth, Csilla; Simon, Dóra; Pekk, Leticia: Managing knowledge-based value chains in a changing business environment, whilst maximizing translational impacts, ISDRS 2020 - The 26th International Sustainable Development Research Society Conference 2020-07-15 [Budapest, Magyarország]

Johnson, N. F. (2009). *Simply Complexity: A Clear Guide to Complexity Theory*. Oxford: Oneworld Publications.

Jucevicius, Giedrius; Grumadaite, Kristina (2014): Smart development of innovation ecosystem, 19th International Scientific Conference; Economics and Management 2014, ICEM 2014, 23-25 April 2014, Riga, Latvia, Procedia - Social and Behavioral Sciences 156 (2014) 125-129

Lindgardt, Z., Reeves, M., Stalk Jr, G., & Deimler, M. (2012). Business Model Innovation: When the game gets tough, change the game. *Own the Future: 50 Ways to Win from The Boston Consulting Group*, 291-298.

Liu, R., Mannhardt, L. (2019). Design thinking and business model innovation. *Lancaster University Management School*.

Magretta, J. (2002). Why Business Models Matter. *Harvard Business Review*, 80(5), 86-92.

Mason, Roger B. (2007). The external environment's effect on management and strategy: A complexity theory approach, *Management Decision*, Vol. 45 Iss 1 pp. 10-28, <http://dx.doi.org/10.1108/00251740710718935>

Masyuk, N., Baldina, J. (2019). Organizational Business Model of State. *SHS Web of Conferences*.

Micieta, B., Fusko, M., Binasova, V., Furmannova, B. (2020). Business model canvas in global enterprises. *SHS Web of Conferences*: 74.

Mitchell, D., Coles, C. (2003). The ultimate competitive advantage of continuing business model innovation. *Journal of Business Strategy*, 24(5), 15–21.

Schaltegger, S., Freund, F., & Hansen, E. (2012). Business cases for sustainability: the role of business model innovation for corporate sustainability. *International Journal of Innovation and Sustainable Development*, 6(2), 95-119.

Schaltegger, S., Hansen, E., & Lüdeke-Freund, F. (2016). Business Models for Sustainability: Origins, Present, Research, and Future Avenues. *Organization and Environment*, 3-10.

Shafer, S., Smith, H., Linder, J. (2005). The power of business models. *Business Horizons*, 48(3), 199-207.

Shi, Y., Manning, T. (2009). Understanding Business Models and Business Model Risks. *The Journal of Private Equity*.

Wirtz B., P. A. (2015). Business models: Origin, development and future research perspectives. Long Range Planning: Advance online publication.

Zott, C., Amit, R. (2010). Business Model Innovation: Creating Value in Times of Change. *Long Range Planning*, 3(2-3), 216–226.

Zott, C., Amit, R. (2015). Business Models. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, Elsevier*, 33-36. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.73040-6>.

Tóth Csilla pályáját a Zalaegerszegi Technológiai Centrum-ban kezdte, 2015-2017 között az Opel Szentgotthárd Kft. vezetésével megvalósuló kutatás-fejlesztési konzorcium projekt asszisztense. A zalaegerszegi járműipari tesztpálya projekt koordinátora 2016-2020 között, majd a ZalaZONE Ipari Park Zrt. projekt koordinátora 2020-tól. A ZalaZONE Science Park program egyik kidolgozója, számos kutatás-fejlesztési projekt vezetője és a kapcsolódó oktatás-támogató tevékenységek szervezője. 2021-től a Pannon Egyetem szervezés- és gazdálkodástudományok PhD doktorandusza

Dr. Hány András pályáját a Philips szombathelyi monitorgyárában kezdte, majd ezt követően számos ipari vállalat szervezetfejlesztési projektjét támogatta az APNB Kutató, Fejlesztő és Szolgáltató Kft.-vel. Több, mint 10 éven keresztül aktív EFQM Excellence értékelőként tevékenykedett. 2005 óta részese a zalaegerszegi északi ipari zóna fejlesztésének, amely a ZalaZONE járműipari tesztpályának is helyt ad; 2016-2020 között a projekt vezetője. Ipari és egyetemi kutatás-fejlesztési projektek vezetője, a ZalaZONE Kutatási és Technológiai Központ, a ZalaZONE Ipari Park Zrt. és a ZalaZONE Tudományos Park Kft. vezetője

Vállalati ötletmenedzsment folyamatos fejlesztése

Guba Miklós

2019 júniusában kezdtem a pályámat a Wienerberger Téglaiipari zRt. balatonszentgyörgyi üzemében, mint Lean koordinátor.

A Wienerberger Téglaiipari zRt. Magyarország egyik piacvezető építőipari alapanyagok gyártásával foglalkozó vállalata. Falazóelemeket, gerdákat, áthidalókat gyárt. Leányvállalatai térkő, tetőcserép és húzott műanyag csövek gyártásában foglalnak el előkelő piaci pozíciót. Márkanamei: Tondach, Semmelrock és PipeLife.

Rólunk bővebben a mellékelt linken olvashat:

[Wienerberger Magyarország](#)

A lean szemlélet népszerűsítése, a szabványosítás, a dokumentálás, az eszközeinek bevezetése és folyamatos fejlesztése volt fő feladat. Ehhez hamarosan az „ötletmenedzsment” témakört is megkaptam.

Ez akkoriban nem jelentett többet, mint egy kartondobozt, amelyen a felirat hirdette, hogy van ilyen is. A doboz egy frekvenciát, de nem túl központi helyen volt elhelyezve. Felbontása/ürítése ad hoc jelleggel történt.

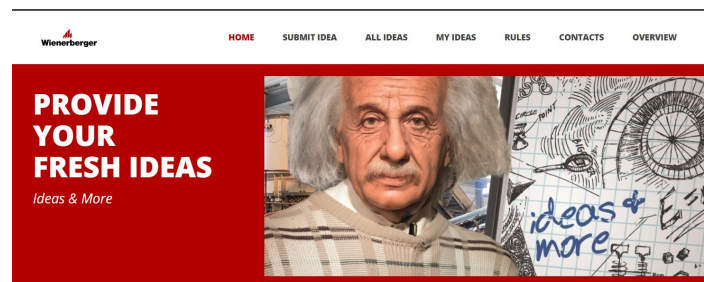
Az ötletmenedzsment koncepció alapja egy írásos eljárás volt, benne az alábbiakkal:

Első lépés:

Az ötletreklámmal indult a népszerűsítés, vagy az a tevékenység, amely közelebb hozza a

- ötletleadás módja
- pontgyűjtés
- pontszámból elért rang
- ötletekért járó pénzösszeg

A bécsi székhely által üzemeltetett webes felületen lehetett rögzíteni az ötleteket (1. ábra), de a honlaphoz nem fért hozzá minden ötletgazda.

1. ábra az említett webes felület, az Ideas & More, ahol az ötleteket regisztráltuk

Itt megjegyezném, hogy ebben az esetben az autentikáció létezett, de az ötletmenedzsmentért felelős személy vitte fel az ötleteket a gazda nevében, ő kísért figyelemmel a pontok alakulását és az ebből eredő rangot, hogy bronz/ezüst/arany fokozatú-e az illető. A rang alapján az időbeli tengelyen egyre magasabb pont járt már egy-egy ötletért. Ez a mindennapi motiváció motorja volt. Legalábbis elméletben, mert a leírt és átgondolt szabályzat nem forogott közkézen, nem volt a mindennapok része.

dolgozót a folyamatos fejlesztés gondolköréhez, annak megértéséhez, hogy a beadott újítási javaslatok miként is hasznosulnak a mindennapokban. Az alábbiak jelentették a program marketing részét:

- Növeli a hatékonyságot
- Költséget csökkent

- Időt takarít meg
- Növeli a biztonságot
- Segíti a munkavégzést
- Megelőzi a hibát
- Csökkenti a selejtet

Íme egy kép a frekvenciált helyeken, szem előtt levő reklámokról (2. ábra):

Wienerberger

Munkatársaink ötletei

Várjuk továbbra is ötleteiteket, amellyel a vállalat működése gazdaságosabb, a minőség jobb, a munkavégzés biztonságosabb lehet!

Ötleteiteket a következőképpen díjazzuk:

- 1 ötlet, ami beadott és folyamatban van, átnézésre vár, elutasított stb. → **1 pont**
- Ha az ötletet megvalósítják jár érte további → **5 pont**

A kifizetés **5 pontonként** történik év végén a karácsonyi pénzekkel ~~kp. ben~~

1 pont értéke = 1.500 Forint!!! Vagyis minden megvalósult ötlet után 7.500Ft jár!!!

Díjazzuk továbbá:

- gyári legjobb/legjobb/legjobb H&S = **70.000 HUF**
- magyarországi legjobb/legjobb/legjobb H&S = **100.000 HUF**
- a legaktívabb kollektívát, ők plusz fejpénzt kapnak a karácsonyi bulira

Kérdéseitekkel és ötleteitekkel keressétek akár személyesen, akár az étkezői ötletfalról elhozott és kitöltött ötletgyűjtő lapot eljuttatva!

Köszönettel, Guba Miklós
(Lean koordinátor)

2. ábra: Ötletreklám

Ezzel az ötletgyűjtés iránti érdeklődés megkezdődött, ki érdeklődéssel, ki pedig erős fenntartásokkal fogadta, hogy ebből „úgysem

lesz semmi”, „majd pont az én ötletem”, „szerintem minden jó így” megjegyzésekkel.

Második lépés:

Meg kellett teremteni annak strukturált módját, hogy az ötletek egységes módon, feldolgozható és értékelhető módon jussanak el hozzám, folyamatgazdához. Az eszköz neve: ötletgyűjtő lap (3. ábra). Ezen helyet kapott egy kis reklám arról, hogy miért is jó a kreativitás

egy kollektívában, milyen kézzel fogható haszon származik belőle, valamint a lap jobb oldalán egy hely az ötlet rövid leírásának és egy skiccnak, hogy a megvalósítás hogyan is nézne ki:

 Wienerberger	ÖTLET GYŰJTÉS	
A folyamatos fejlesztés fontos, hogy versenyképesek maradjuk, ehhez kérem a segítségedet! -Növeli a hatékonyságot -Költséget csökkent -Időt takarít meg -Növeli a biztonságot -Segíti a munkavégzést -Megelőzi a hibát -Csökkenti a selejtet Minden ötlet: Minden leadott ötlet értékes! Az ötletekről visszajelzést adok! Az ötletek bekerülnek egy rendszerbe, ahol a legjobb ötletek komoly jutalmazásra kerülnek! A legtöbb ötletet adó gyár is jutalomban részesül!	Van Neked is ötleted? Fogalmazd meg (mit, hol, miért és hogyan változtatnál):	
Kérdéssel keresd Guba Miklóst (lean koordinátor) !!!Köszönöm!!!		

3.ábra ötletgyűjtő lap

A kihelyezett ötletgyűjtő lap első kitöltött példánya egy héten belül landolt az asztalomon. Ezt továbbiak követték, heti egy-egy ötlettel.

Harmadik lépés:

A kreatív kollégák jogosan vártak visszajelzést a beadott ötletekre. Ez az első hetekben szóban történt, miután a megvalósíthatóságról és annak módjáról döntött a helyi vezetőség. A visszacsatolás elengedhetetlen ahhoz, hogy az életre hívott új eszközt életben is tartsuk. Megállapodtunk, hogy minden leadott ötlet egy héten belül elbírálásra kerül. A döntés/értékelés megjelenítése csakugyan központi helyen kellett, hogy helyet kapjon.

Heti rendszerességgel frissített lista adott visszajelzést a több műszakban termelő, kreatív kollégáknak és motivált többeket, hogy kövessék a már ötletet leadott kollégákat. Ezen a módon kapott helyet az ötletgyűjtő lap és a kitöltött

lapoknak egy tároló (egy genotherm), melyet a napi bejárás (gempa walk) alkalmával ellenőriztem. Az egyre csak érkező ötletek már lehetővé tették kisebb kimutatások készítését.

Így került az étkezőbe, mint ötletfal (4. ábra):

4. ábra: ötletfal

A kimutatások részletesen mutatják az ötletekkel kapcsolatos számszerű információkat (5-6-7-8. ábrák):

Témakör szerint	
Sorcímkék	Mennyiség
Kommunikáció	2
Termékek/rendszerek/megoldások	2
Termelés-Energia	2
Termelés-Folyamat	2
Termelés-környezet- és egészségvédelem, munkabiztonság	11
Végösszeg	19

5. ábra, témakör szerint leadott ötletek száma

Ötletadók és ötleteik száma	
Sorcímkék	Mennyiség
Balázs	2
Imre	1
Miklós	2
Csaba	4
Adrián	8
Petra	1
Dávid	1
Végösszeg	19

6. ábra, ötletek száma dolgozóként

Beadás dátuma szerint	
Sorcímkek	Mennyiség / Kategória
jan	15
febr	3
nov	1
Végösszeg	19

7. ábra, ötletek időbeli eloszlása (havi bontásban)

Státusz szerint	
Sorcímkek	Mennyiség
Megbeszélés alatt	6
Megvalósítás folyamatban	12
Visszautasítva	1
Végösszeg	19

8. ábra, A beadott/megvalósított ötletek aránya

Negyedik lépés:

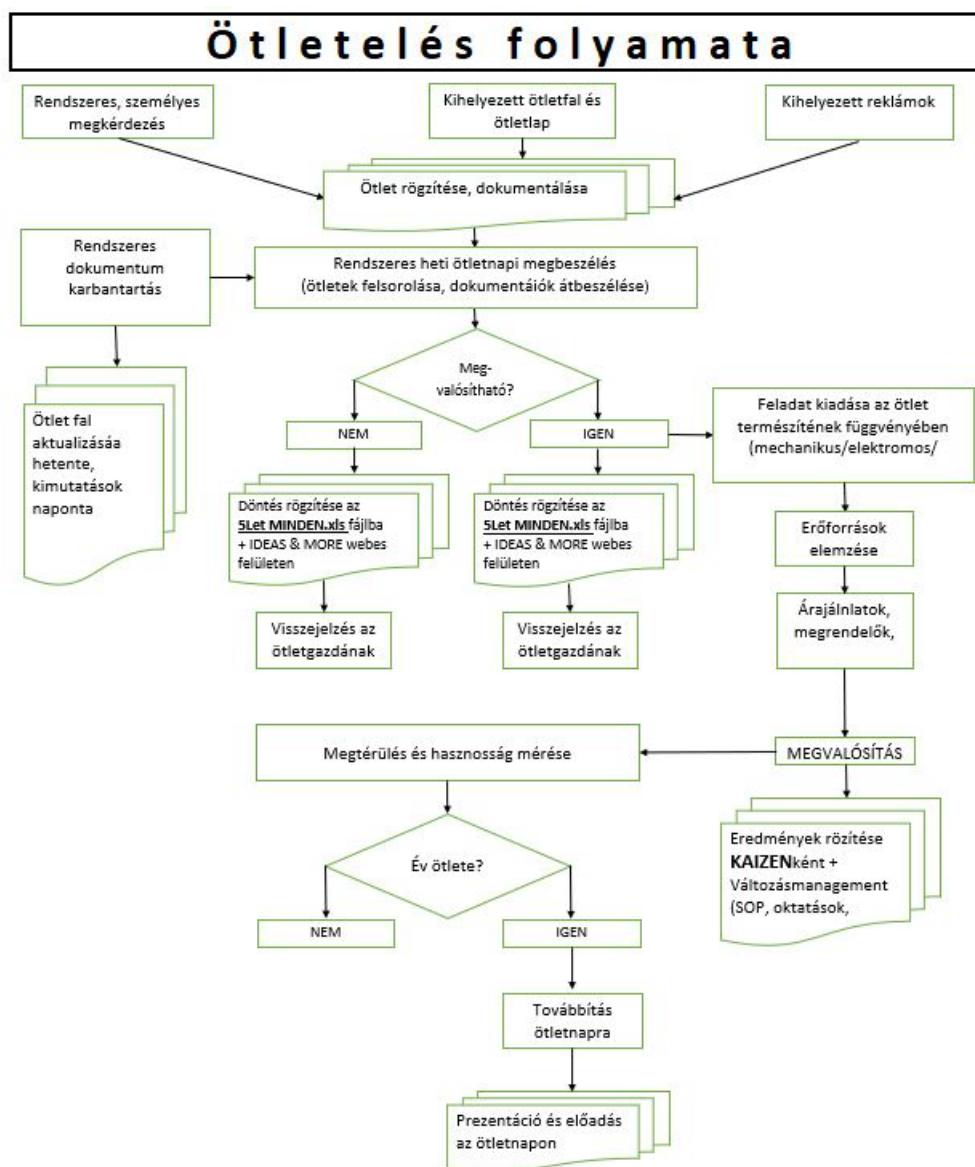
Megvalósítás. Minden leadott és jóváhagyott ötlet annak területéért felelős középvezetőhöz kerül és ők tervezik meg a megvalósítás lépéseit, gondoskodnak a szükséges alapanyagokról, az emberi erőforrásokról. A megvalósítást első lépése a nulla állapot felvétele (előtte fotó). Ez lesz az egyik bemenete a jobbító intézkedés KAIZEN-ként történő ledokumentálásának. A másik bemenete a kész állapotot

rögzítő kép (utána fotó) lesz. A munkavédelmi ötletek kivételével minden területen a lean szemlélet szerint azonosított 7+1 veszteség valamelyike megoldásaként megjelenítünk egyfajta megtakarítást. Az így készült KAIZEN lapok szintén egy falon vannak megjelenítve, kihelyezve.

Ötödik lépés:

Érdeklődés tárgya lett az ötletek életútja. Mi történik a leadott ötletekkel? Ki dönt róla, mikor, melyik lesz megvalósítva? A feltett kérdések már mutatják az általános érdeklődést. Ez egy visszaható folyamat, amely ösztönzi a rendszer további fejlesztését (9. ábra).

Ekkorra a dolgozók számára nyilvánvaló volt az ötletmenedzsment léte, célja. Napi használatba kerültek az első vívmányok és azokról büszkén számoltak be kitalálóik, hogy „IGEN, ezt én találtam ki. Látnod milyen jó?”. A válasz nem egyszer volt a következő: „ilyet én is tudok, nem nagy kunszt”. Írd le, add be – hangzott a válasz. Nagyon gyorsan generálódtak az ötletek.

9. ábra Ötletmenedzsment folyamatára

Hatodik lépés:

Ötletnap. Minden év novemberében a gyárak az év során összegyűjtött ötletekből készítenek egy statisztikát, levonják a tanulságokat és ez a legfontosabb, kiválasztják az év ötletét és az év munkavédelmi ötletét. Utóbbi kettő mellett olyan ötletek is kiemelésre kerülnek, amelyek alkalmasak arra, hogy más gyáraink átemeljék őket saját infrastruktúrájukba, mint „best practice” (jó/legjobb gyakorlat). Így egymástól tanulva, a tudás megosztásával, általános problémák megoldásával takarítsunk meg

időt, azokat akár megelőző jelleggel adoptáljuk. Ne várjuk meg incidensek, leállások, meghibásodások kialakulását, balesetek megtörténetét.

Az ötletnapon külön javadalmazva vannak az év ötletei, munkavédelmi ötletei, valamint a legtöbb ötletet leadó gyár, a legtöbb ötletet leadó személye is. A 2022-es évben három kategóriában is oklevelet kaptunk (legjobb ötletet leadó gyár, legtöbb ötletet adó személye és a gyár ötletmenedzsment aktivitásáért leadott ötletek). A korábbi ötletfal kiegészült egy újabb

ötletfalloal, melyen az év ötletei szerepelnek. Évente frissítjük, így minden „dicsőség” egy évig van ünnepeve, hogy motiváljon másokat a példa követésére.

A 2021-es évben már 109 ötlettel indultunk neki az országos, vállalati ötletnapnak. Ebből egyet emelnék ki azt példázandó, hogy az ötletből hogyan lesz megvalósítás, majd abból dokumentált KAIZEN és Best Practice a többi gyár számára: (10. ábra)

Dolgozóink ötletei 2021 Összes				
Ssz	Ötletgazda	Ötlet rövid megnevezése	Típus	Státusz
12	Adrián	Gyári villamos szekrények automatikus oltóberendezéssel való ellátása	Munkavédelem	Megvalósítás folyamatban

10.ábra, Kiemelt munkavédelmi ötlet

A korábban beadott ötletet a gyár vezetése az év egyik legjobb munkavédelmi ötletének kiáltotta ki. A prezentációban így került megjelenítésre az ötlet (a 11. ábra illusztráció):

Ötlet megnevezése: Gyári villamos szekrények automatikus oltóberendezéssel való ellátása

Ötletgazda: Adrián

Probléma: Gyári villamos szekrények kigyulladásának felismerése túl sokáig tarthat, oltásuk veszélyes folyamat. Pár perc alatt hatalmas anyagi kár!

Előnyök: Biztonság, automata működés, értékmegóvás, gyorsabb helyreállítás lehetősége tűz esetén.

Státusz: Árajánlat kérés folyamatban

Költség: Árajánlat szerint (teljes gyár)

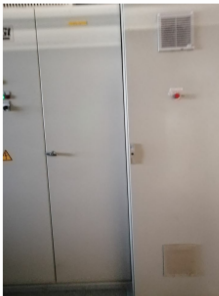

11.ábra, Ötletnapai prezentációba foglalva a fenti ötletet

A jóváhagyást követően az ötletgazda bekérte az árajánlatokat. A konkrét, részletes árajánlat adását helyszíni szemle előzte meg. Felmérték a kockázatokat, az infrastruktúrát. A gyár-igazgató pedig CAPEX keretet biztosított a beruházásnak. A megvalósulás a 2023-as évre tolódot.

A fejlesztésből KAIZEN lap készült, amely dokumentálni hivatott az előtte és utána állapotot, magát a fejlesztést és megtérülést. A kiragadott példa munkavédelmi jellege miatt a megtérülés (hard cost saving) nem állapítható meg, nem számszerűsíthető. Az élet és a testi biztonság ilyen módon nem átváltható. Mivel be nem következett esemény megtörténtét kell a fenti fejlesztésnek megakadályozni, vagy hatását minimálisra redukálni, így az sem forintosítható (12. ábra).

A KAIZEN lapok futó sorszámmal regisztrált belső dokumentumok, a Wienerberger téglai- ipari zRt dolgozói számára a KaizenPortálon keresztül, illetve a folyamatosan aktualizált KAIZEN falon elérhetők. A fenti példányból a kényesebb információkat és neveket ki kellett törölnöm, azok GDPR és vállalati szempontból kényesek lehettek volna, ha jelen cikkben megjelennek. Más részről a téma taglalásában szerepet nem játszanak.

		Automatikus oltórendszer elektromos szekrényekhez				
Telephely	Balatonszentgyörgy	Fejlesztési terület	Infrastruktúra	Kaizen státusza	Draft	
Gyártó		Fejlesztési kategória	Karbantartás	PIP+ Ellenőrzési szakaszok		
Fejlesztés felelőse	Guba Miklós	Hivatkozás szám	HJ-2023K00025			
PIP+ Országos kulcs felhasználó		Készítés dátuma	03/04/2023	Fitness Check info		
Fejlesztő csapat		Befejezés dátuma				
Kaizen előtt				Kaizen után		
						
Probléma		Végrehajtott Kaizen		hatás		
Elektromos tűz ellen nem voltak biztosítva az elektromos szekrények, melyek pótlása és javítása több hetes/hónapos állás okozta egy tűz esetén, most már biztosítva vannak.		Automatikus oltóberendezés az elektromos szekrényekhez		Biztonságosan üzemelő elektromos szekrények. Minimális veszteség, könnyebb és gyorsabb javítás tűz esetén.		
éves veszteség	Muda(pozitív) azonosítása	Befektetett munkaidő (óra)	Befektetett Capex (Euro) (Megvalósítási költség)	További rövid szabv. leírás	éves nyeresége	További rövid szabv. leírás
0)	Hibák	15		Alapanyag, telepítés, beüzemelés	0)	Nem mérhető még be nem következett esemény hatása

12. ábra, KAIZEN lap a megvalósult ötletéről

Hetedik lépés:

A jövő megtervezése, az elért eredmények megőrzése és azok tudatos, folyamatos fejlesztése. Köszönhetően a több éves célorientált munkának, az ötletek leadása automatizált folyamat és leginkább adminisztrációs terhet ró a folyamatgazdára. Utána ezek megvalósítása kíván erőforrásokat. Az oly sokszor említett folyamatos fejlesztés, a különböző Európai Uniók direktívák, irányelvek (mint GDPR)

megkívánták, hogy kanyarodjunk vissza az ötletbeadás tekintetében oda, ahol az autentikáció biztosított. A vállalat belső kommunikációs platformja biztosítja ezt 2023 januárjától. Minden munkavállaló a MyWini webes felületen, saját nevén (jelszóval védett) adhatja le ötletét, melyet a fentebb ismertetett módon és folyamat szerint viszünk tovább (13. ábra).

13. ábra MyWini felület, ÖTLETLÁDA menüpont

Nyolcadik lépés:

Összefoglalás, tanulságok levonása, megoldási javaslatok: Minden megvalósított ötlet saját környezetünk, biztonságunk és folyamataink javát szolgálják. Bevonásra kerülnek a dolgozók, a helyi vezetés. Megosztjuk a tapasztalatokat és vívmányokat egymással. Használjuk a lean eszközöket, mint KAIZEN, vizuális menedzsment, motiválunk és az üzleti kiválóság egy láncszemeként mi is hozzá tudunk tenni a nagy egészhez. A versenyképesség megőrzése csakis a folyamatos fejlesztéssel, a TQM és LEAN eszközeivel érhető el. A napi akadályok, a tenni akarás szolgáltatja a legjobb táptalajt az ötletelésnek, de ehhez a fent felsorolt eszközök a mi esetünkben szükségesek voltak. Felépítettük, fenntartjuk és fejlesztjük.

A napi bejárás (gemba walk) alatt a munkához szükséges információgyűjtés alkalmával célzott kérdésekkel is generálunk ötleteket, erre egy párbeszéd tökéletes példaként szolgál:

-Jó reggelt, hogy vagy?

-Köszönöm, minden rendben. A téglák szép, méretek jók, dokumentumok töltve.

-Nagyszerű. Bármilyen észrevétel esetleg?

-Nincs, illetve ma álltam 15 percet, mert leesett a lánc.

-Hmmm, miért esett le a lánc?

-Leszokott esni, de vissza tudom tenni, ha valaki segít. Addig állok.

-Jó ez így?

-Nem igazán, de már egy ideje ilyen.

-Mit lehetne tenni, hogy ez ne ismétlődjen meg?

-A végre kellene egy láncvezető.

-Hmmm, jó irány. Beadod ötletnek? Nem kell többet állnod emiatt és pénzt is kapsz minden megvalósult ötlet után...

-Nem is pénz miatt, de jó lenne. Segítesz beadni az ötletet?

Összefoglaló, következtetések levonása:

Mik a tapasztalatok, tanulságok?

Személyes napi/heti megkérdezésre az ötletelésben aktívabbak a dolgozók. Célzott kérdések feltételével segítjük őket.

Mi működött jól?

A standard ötletfal, az ötletgyűjtő lapok egyszerűsége, az ötletreklám motivációs ereje, a gyors visszajelzés és a megvalósult ötletek gyakorlati hasznának kiemelése.

Mit kellene változtatni?

Az ötletek díjazásának gyakoriságát évesről negyed-, vagy félévesre.

Mivel lehet a leginkább motiválni az érintetteket:

Az év ötlete helyett az év ötletei (akár arany, ezüst és bronz helyezéssel és kisebb, de értékelhető díjakkal)

Guba Miklós, aki 2000-es év óta foglalkozik minőségbiztosítással, bejárva a ranglétrát a technikus munkakörből a vezetői-, beszállítói minőségügyi mérnöki és vezetői. Jelenleg TQM megbízott és LEAN koordinátorként dolgozik a Wienerberger Téglaiipari zRt. balatonszentgyörgyi gyárában. Sokat tett a tradicionális és szokás alapú döntéshozatal helyett egy szabványos és dokumentált folyamatszerveletű gyártás megvalósításáért és annak folyamatos fejlesztéséért.

Az ellentétes PDPC

Fehér Ottó

Kivonat

A PDPC módszer nem kívánatos célú változata kerül bemutatásra a lépésekkel és egy példával.

Bevezetés

A japán 7 vezetői eszköz PDPC módszerének egyik változata a nem kívánatos célú vagy ellentétes PDPC [1],[2]. Pesszimista megközelítésű abban a vonatkozásban, hogy a cél elérése nem kívánt, ezért mindent meg kell tenni, hogy a cél ne teljesüljön.

Az alkalmazás folyamata

1. A tárgy és a cél kijelölése

Tárgykör: egy általános betegkezeléshez tartozó vevői elégedettség biztosítása.

Cél: elégedett páciensek a szakrendelői kezeléseknél.

Az ellentétes cél: ne legyenek elégedettek az egészségügyi központba jött betegek.

Ahol csak lehet, akadályozzuk őket.

2. A folyamat kijelölése

A tartomány legyen a beteg bejelentkezésétől az eltávozásáig tartó ismert eseménysorozat. Kezdőpont: időpontkérés, végpont: a páciens elhagyja az objektumot.

3. A folyamatelemek meghatározása és a folyamat vonalszerű ábrázolása

A folyamatelemek meghatározását követően történik a címkék függőleges vonalú elhelyezése a papírlapon.

A módszer korábbi leírása alapján [3] történik a lépések bemutatása egy példán keresztül.

4. Az ellentétes célt teljesítő tevékenységek beírása a diagramba

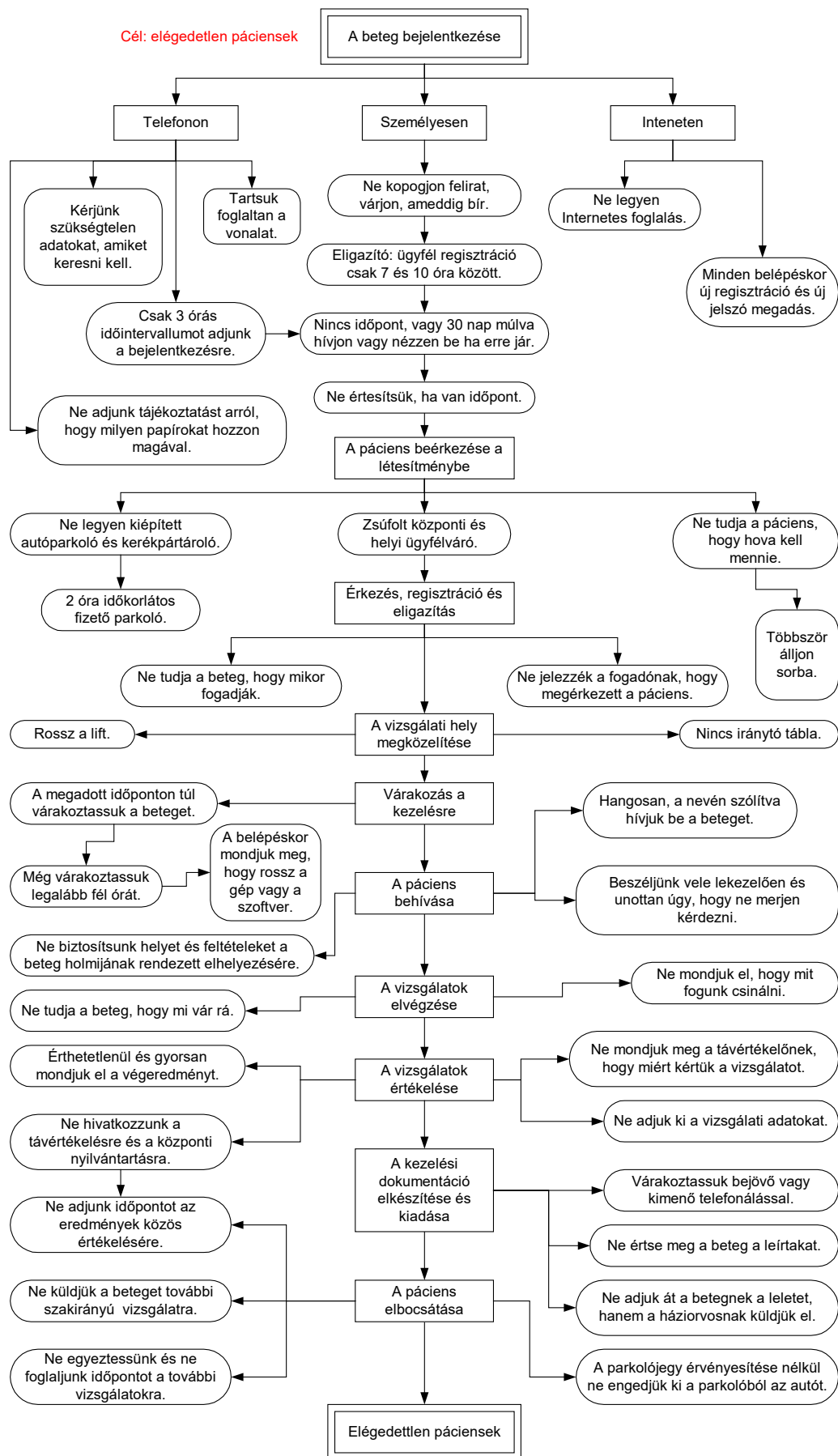
A team tagok a folyamat minden tevékenységéhez akadályozó javaslatokat, eseményeket, helyzeteket adnak. A cetliket elhelyezik a folyamatábrán az 1. ábra szerint.

5. A diagram véglegesítése

A team a folyamat és az elemek áttekintése alapján ellenőrzi, hogy nem maradt ki semmi az egészből, ha igen, akkor kiegészítik a megfelelő cetlivel.

6. A fordítás

Minden akadályozó javaslat ellentétének a meghatározása a vevői elégedettség növeléséhez.

1.ábra Az ellentétes célú PDPC

Akadályozó javaslat	Fejlesztési javaslat
Kérjünk szükségtelen adatokat a telefonon, amiket keresni kell a hívónak a telefonálás közben.	Egyszerű azonosítás a korábbi adatok alapján.
Tartsuk foglaltan a telefonvonalat.	Automata fogadási rendszer kialakítása.
Csak 3 órás időintervallumot adjunk a bejelentkezésre.	7 órától 19 óráig történő bejelentkezési lehetőség biztosítása.
Ne adjunk tájékoztatást arról, hogy milyen papírokat hozzon magával.	Tájékoztatás adása a telefonos egyeztetésnél, vagy Internetnél, hogy milyen dokumentumokat hozzon magával.
Ne kopogjon felirat, várjon, ameddig bír.	Központi irányító kialakítása. Irányító táblák és feliratok az időpontkéréshez és a bejelentkezéshez.
Ne legyen Internetes foglalás.	Internetes időpont foglalási rend kialakítása a fogadó orvos neve szerint.
Minden belépéskor új regisztráció és új jelszó megadás.	Egyszerűsített bejelentkezés a rendszerbe.
Eligazító: ügyfél regisztráció csak 7 és 10 óra között.	Személyes felkeresésnél teljes idős ügyfél-fogadó rend kialakítás.
Nincs időpont, vagy 30 nap múlva hívjon, vagy nézzon be ha erre jár.	Adjuk meg, hogy melyik napon tudunk időpontot adni. Hívjuk vissza a beteget.
Ne értesítsük, ha van időpont.	Készítsünk várakozók fogadási sorrendnyilvántartást. Értesítsük a beteget a fogadási lehetőségről.
Ne legyen kiépített autóparkoló és kerékpártároló.	Biztosítsunk az ellátás idejére az ingyenes parkolást és kerékpártárolást.
2 óra időkorlátos fizető parkoló.	Nyitva tartás alatti parkolás biztosítása.
Zsúfolt központi és helyi ügyfélváró.	Tágas tér, elegendő ülőhely biztosítása.
Ne tudja a páciens, hogy hova kell mennie.	A regisztrációs szám, az időpont, az emelet, a szobaszám leírása és átadása. A padlón színes vezető vonalak legyenek.
Többször álljon sorba.	Több univerzális fogadó és irányító pult.
Ne jelezzék a fogadónak, hogy megérkezett a páciens.	Számítógépes hálózat és belső kommunikációs rend kialakítása. A fogadó orvos tájékoztatása a páciens megérkezéséről.
Ne tudja a beteg, hogy mikor fogadják.	Beszélő elektronikus kijelző kihelyezése a fogadó helyen. A regisztrációs szám mellett az időpont, feltüntetése az elektronikus kijelzőn.
Rossz a lift.	Rendszeres hétféligi liftkarbantartás. Több lift üzemeltetése.
Nincs irányító tábla.	Irányító táblák kihelyezése a folyosókon. Irányító tábla legyen a liftekben.
A megadott időpontot túl várakoztassuk a beteget.	Betegkezelés tervezés tartalék idővel. A kezelések időigénye szerinti tervezés és időpont megadás.

Akadályozó javaslat	Fejlesztési javaslat
Még várakoztassuk legalább fél órát.	Tájékoztassunk minden várakozót az időcsúszásról és a várható fogadási időpontról.
A belépéskor mondjuk meg, hogy rossz a gép vagy a szoftver.	Időben, a létesítménybe érkezés előtt szóljunk a betegnek a meghibásodás miatti új időpontról.
Hangosan, a nevén szólítva hívjuk be a beteget.	A behívás az eligazítóban adott azonosítóval történjen.
Beszéljünk vele lekezelően és unottan úgy, hogy ne merjen kérdezni.	Tisztelettel, kedvesen, mosolyogva biztatóan tárgyaljunk a pácienssel.
Ne tudja a beteg, hogy mi vár rá.	Az időpont visszaigazolásánál tájékoztassuk a páciens a vizsgálat sajátosságáról. Adjunk tájékoztatást, hogy hogyan készüljön fel a vizsgálatra. A fogadó helyen tájékoztató táblán mutassuk be a vizsgálatot és a rákészülési feladatokat.
Ne mondjuk el, hogy mit fogunk csinálni.	Mondjuk el, hogy mi fog történni és mit fog érezni a beteg.
Ne biztosítsunk helyet és feltételeket a beteg holmijának rendezett elhelyezésére.	Elkülönített rész a beteg személyes dolgainak az elhelyezésére a szükséges eszközökkel, szék, fogas, tükör, cipőkanál, tárolóhely.
Érthetetlenül és gyorsan mondjuk el a végeredményt.	Magyarul magyarázzuk el a végeredményt és a következményeket.
Ne mondjuk meg a távértékelőnek, hogy miért kértük a vizsgálatot.	Tájékoztassuk a távértékelőt, hogy elsősorban mit értékeljen, mi a probléma.
Ne adjuk ki a vizsgálati adatokat.	Adjuk át a vizsgálati eredményeket, feltüntetve az elvárt és a tényleges értékeket.
Ne hivatkozzunk a távértékelésre és a beteg központi nyilvántartásra.	Röviden ismertessük a rendszer sajátosságait.
Ne adjunk időpontot az eredmények közös értékelésére.	A vizsgálatot követően azonnal értékeljük az eredményeket, ne várjunk a távértékelésre. A kezelés alatt adjunk időpontot és foglaljuk le a nyilvántartási rendszerben a közös értékelést.
Várakoztassuk bejövő vagy kimenő telefonálással.	Ne telefonáljunk a beteg kezelése közben.
Ne értse meg a beteg a leírtakat.	Magyarul is írjuk le a tapasztaltakat és a javaslatokat.
Ne adjuk át a betegnek a leletet, hanem a háziorvosnak küldjük el.	Adjuk át a leletet és a háziorvost is tájékoztassuk az eredményről.
Ne küldjük a beteget további szakirányú vizsgálatra.	Határozzuk meg és írjuk le a szükséges további vizsgálatokat.
Ne egyeztessünk és ne foglaljunk időpontot a további vizsgálatokra.	Írjuk le a következő vizsgálat helyét, idejét és a fogadó orvos nevét.
A parkolójegy rendelői érvényesítése nélkül ne engedjük ki a parkolóból az autót.	Automata kiléptető rendszer alkalmazása.

7. A javaslatok kezelése

A javaslatok értékelése, pontosítása, kiegészítése és véglegesítése team munkában történik.

Összefoglalás

A fordított gondolkodásmód újabb fejlesztési megközelítéseket és lehetőségeket adhat. Működő folyamatoknál kevesebb javaslat szor

Felhasznált irodalom

[1] Nayatani Yoshinobu, Eiga Toru, Futami Ryoi, Miyagawa Hiroyuki: The Seven New QC Tools, p32-35, p57-62, 3A Corporation, Tokyo, 1994. ISBN 4-88319-004-8 C0034

[2] Shiba Shoji: A PDPC, előadás, 1990. április 6.

[3] Fehér Ottó: A PDPC – a 7 vezetői eszköz egyik módszere, Magyar Minőség, XXXII. évfolyam 07. szám, 2023. július, p. 9-15, Magyar Minőség Társaság, Budapest, 2023.

[4] Fehér Ottó: A Fa diagram – a 7 vezetői eszköz egyik módszere, Magyar Minőség, XXXII. évfolyam 06. szám, 2023. június, p. 4-9, Magyar Minőség Társaság, Budapest, 2023.

Fehér Ottó kreatív, szervezési tanácsadó, a japán menedzsment módszerek elkötelezett honosítója és alkalmazója. Shiba tanítvány. <http://feherotto.hu>

Szeptember 26.

nik. A megoldások rendszerezésére és minősítésére a 7 vezetői eszköz közül a Fa diagram [4] ajánlható.

kott lenni. A tervezési fázisban viszont sok kreatív megoldás születhet az inverz PDPC alkalmazásával.

ÚJ tagunk bemutatkozása

Az **OLKON Consulting Kft.** egy 2023-ban alakult mérnöki tanácsadó és szolgáltató vállalat, amely azzal a céllal jött létre, hogy az innováció élvonalában működő, elektromos és elektronikai rendszereket fejlesztő partnerei számára segítséget nyújtson a folyamatosan bővülő és egyre komplexebb szabványosítási és szabályozási környezetben való eligazodásban és megfelelésben.

Tevékenységi körünk kiterjed a minőségirányítási-, kiberbiztonsági-, funkcionális biztonsági szabványok, illetve a különböző projektmenedzsment módszertanokkal kapcsolatos tréningekre, metodológiai támogatásra, projekteken való közreműködésre, továbbá folyamat- és szervezetfejlesztésre.

Hisszük, hogy a korunkban egymást váltó krízisekre, veszélyekre és diszruptív átalakulásokra a gyorsuló technológiai fejlődés olyan módon adhatunk helyes válaszokat, ha azok strukturált keretek között kerülnek megvalósításra, megfelelően nem csupán a szabályozók, de a társadalom egészének biztonsággal és minőséggel kapcsolatos elvárásainak. Ehhez igazodik az angol nyelvű küldetésnyilatkozatunk is: "Making impact the right way".

Tisztelt Olvasó!

Mint korábbi számainkból is értesülhettek, a MATE Körforgásos Gazdaság Elemző Központjának szervezésében került megrendezésre e nagyszerű kezdeményezés, amelyhez természetes módon, a Magyar Minőség Társaság is csatlakozott, mint kiemelt média támogató, amely magában foglalta azt is, hogy az elkészült tudományos publikációknak lapunk hasábjain megjelenési lehetőséget biztosítunk.

A záró rendezvény 2023. június 29. került megrendezésre, helyszíne a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (2100 Gödöllő, Páter Károly u. 1). Rektori Dísztereme volt. A rendezvényt nem csak a helyszínen, de az interneten is követni lehetett. Társaságunk képviselője ez utóbbi lehetőséget választotta (volna), de egy elektronikai probléma ezt nem tette lehetővé.

A személyes (virtuális) nem-részvétel azonban nem fosztja meg a Tisztelt Érdeklődőt attól, hogy ne követhesse az ott történeteket. Ebben az Expo szervezőbizottsága maximális segítséget nyújtott.

Az elkövetkezőkben olvasható összefoglaló nagy része az Expo hivatalos közleménye,

amit a Szerkesztőség kiegészített további információkkal, amelyek eredetét természetesen ismertetni fogjuk.

Lesz néhány saját hozzáfűzni valónk is, amelyet szintén jelölni fogunk.

A jövőnk a tét. Ez egy rendkívül elcsépeelt, de hatásaiban a mindennapjainkban igen keményen megjelenő probléma. A világ nem biztos, hogy a legjobb irányba tart. Ugyanakkor – ezt az E-EXPO – bizonyította, hogy igenis vannak, lokális megoldási javaslatok, amelyek biztossabbá tehetnék jövőnket. Nagyon sok, környezetünkért aggódó szakember, gondolkodó hangsúlyozza, hogy ne várjunk a döntéshozókra, hanem mikrokörnyezetünkben alkalmazzuk a tudásunkat. Ne felejtsük el, hogy kb. 200 évvel ezelőtt, egy Georg Friedrich Wilhelm Hegel nevű filozófus megfogalmazta a mennyiségi és minőségi változások relációját. A magyar közgondolkodásban ez úgy jelenik meg, hogy sok kicsi sokra megy. Azt hiszem érthető!

A Magyar Minőség Társaság és természetesen a Magyar Minőség, felajánlja, hogy a Zöld E-EXPO 2023-n sikeresen szerepelt vállalkozások cikkek által bemutassák az elért kiváló teljesítményt. Ez ügyben keressék főszerkesztőnket.

Fantasztikus zöldinnovációs eredmények Magyarország első Zöld E-EXPO-ján

Együtt a díjazottak

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Körforgásos Gazdaság Elemző Központjának szervezésében az idén került megrendezésre az első olyan E-EXPO, amely a fenntarthatóság jegyében elektronikus standokon mutatta be a hazai zöldinnovációkat.

A hazai gazdaság számos olyan kézzelfogható termékkel és szolgáltatással bővült az elmúlt időszakban, amelyek a klímacélok hosszú távú megvalósítását szolgálják az egyes termékek és szolgáltatások környezeti lábnyomának mérséklése révén. Ezek a zöldinnovációs, energiahatékonysági újítások számos ágazat sajátjai: ezek eredményeit ténylegesen multidiszciplináris jelleggel lehet csak értelmezni, ahogyan a klímacélokat is csak a gazdaság különböző szegmenseinek együtt gondolkodása és együttes tevékenysége révén tudjuk elérni.

A Zöld E-EXPO azokat a magyarországi termékeket, szolgáltatásokat, eljárásokat mutatta be, amelyek a klímacélok magyarországi megvalósítását és egyúttal a hazai gazdaság versenyképességét, zöldgazdasági átállását leginkább támogatják.

Az EXPO szervezői arra is törekedtek, hogy a rendezvény teljes egészében a fenntarthatóság követelményei között kerüljön megrendezésre: amellet, hogy a díjak, oklevelek is fenntartható alapanyagokból készültek, az EXPO-ra nem kellett standokat építeni és az alapanyagokat a helyszínre szállítani, hiszen a kiállítók a pályázati anyagaikat, prospektusaikat a rendezvény honlapjára tölthették fel (www.e-expo2023.hu), sőt az EXPO valamennyi programeleme kapcsán a környezetbarát közlekedési módok és elektronikus kommunikációs platformok használatát helyezték előtérbe a szervezők.

Az EXPO-ra közel hatvan pályázat érkezett a zöldinnovációk széles körének bemutatásával, melyeket tizennégy kategóriában díjaztak a szervezők és a rendezvényhez csatlakozott közreműködő szervezetek.

Az EXPO két kiemelt díja a Zöldinnovációs és Zöldgazdasági Nívódíj, valamint a Zöldinnovációs és Zöldgazdasági Díj volt. A Nívódíj célja azoknak a vállalkozásoknak, szakembereknek, szakmai szervezeteknek a díjazása, amelyek/akik a legtöbbet tették a hazai zöldinnovációs, energiahatékonysági fejlődés és a zöldgazdasági átállás támogatása érdekében. A Nívódíjat első helyen a BiBO Franchise Kft. kapta átfogó fenntarthatósági innovációs tevékenységéért, második helyezett a Corn Oil Press Kft., míg a harmadik helyet a SOKON Kft. szerezte meg.

Az EXPO másik kiemelt díja a Zöldinnovációs és Zöldgazdasági Díj, amelynek célja több kategóriában a hazai zöldinnovációk díjazása volt. A díjat Tamási Kinga és csapata szerezte meg, PET-palackok új köntösben: Hobbi drón- és hajó alkatrészek fejlesztése a Zöldinnováció jegyében című pályázatával. Második helyen megosztott eredmény született: a Budapesti Gazdasági Egyetem online kkv-ökológiai lábnyom kalkulátora mellett, Bernáth Dénes Greencent pályázata nyert, míg a megosztott harmadik helyezettnek járó jutalmat az E-Flag Kft. és a Greenbee Dekor Kft. vehette át.

Az EXPO a legfiatalabb generáció képviselőit is igyekezett megszólítani a Zöldinnovációs és Zöldgazdasági rajzpályázat keretében, amelynek célja a fiatalabb generációk zöldgazdasági termékek, technológiák, megoldások felé való orientálása. A kis művészeket támogatta a Csodák Palotája, a Veresegyházi Medvepark, Budakeszi Vadaspark és a Kockapark. Az I. kategóriában első helyen szerepelt Bi-

cséri Júlia, második lett Dányi Dominik, a harmadik helyezettnek járó díjat pedig Csoma Elena Zoé vehette át. A II. kategóriában első helyen Bagi Petra Lili, második helyen Milánkovics Alex, míg harmadik helyen Sárík Alexandra végzett. A III. kategóriában Peresztegi Hanna vehette át az első díjat. A IV. kategóriában Kovács Karola vehette át az első, Csiha Norbert Gyula a második, Ács Ramóna pedig a harmadik helyezésért járó díjakat.

A rajzpályázat díja

Az ifjú „művészek” a díjakat szemlézik

Ami feltűnt a Szerkesztőbizottságnak az az, hogy az alsós kategóriában az első három helyezett ugyanannak a tapolcai iskolának a tanulója, ez nem lehet véletlen! Ezért úgy döntöttünk, hogy utánajárunk a dolognak, és majd megosztjuk tapasztalatainkat.

Az EXPO két fődíja mellett számos különdíj is gazdára talált: a **publikációs díjak kategóriá-**

ban első helyen végzett **Sárközy Helga (Magyar Minőség, Versenytükr)**, Buncsek Péter -Laza Margit - Györky Erika (Közigazgatási Eljárás Jogi Közlemények), második helyen végzett **Veress Árpád**, valamint **Berecz Edina** (Magyar Minőség), illetve harmadik helyezett lett **Gordos Bianka** (Magyar Minőség).

Mint a bevezetőben említettük, a Magyar Minőség publikációs lehetőséget biztosít azoknak a résztvevőknek, akik vállalták, hogy dolgozatot készítenek a kutatási-fejlesztési témáikról. (Zárójelben jegyezzük meg, hogy a Magyar Minőség az Akadémiai minősítésben a IV. Osztály által „A”, a IX. Osztály által „D” minősítéssel rendelkezik, amit az MSc illetve PhD képzésben lévők kiválóan felhasználhatnak.)

Ekkor már tudtuk, ki lesz a győztes és helyezett, de fontos volt a parafálás

A pályázati absztraktok természetesen rendelkezésre állnak (egyébként mi alapján döntöttünk volna?), azokat – megkérve a nyerteseket – kissé adjusztálva következő számunkban fogjuk megjelentetni, remélhetőleg néhány ünnepestes fotó publikálásával is.

A Nestlé Hungaria Kft. és a Kék Bolygó Klímavédelmi Befektetési Alapkezelő Zrt. által támogatott Zöldinnovációs EXPO Fiatal Innovátora Díjat első helyen Endrédi Ádám vehette át Nap-héj rendszer című pályaművével. Megosztott

második helyen végzett AGROVODA című pályázatával Valasek Mónika, továbbá a Smart Greenhouse Control Kft. Öntözésvezérlő fejlesztésével. A harmadik helyezettnek járó díjat Tamási Kinga és csapata vehette át PET-palackok új köntösben című pályázatáért.

A Magyar Fejlesztési Bank által támogatott Az év zöld vállalkozása Díj-at első helyen a CUP Revolution Kft. vehette át az újrahasznosított termékeivel, a második helyen a BIBO Franchise Kft. és a Rising.eco Kft., míg harmadik helyen a Corn Oil Press Kft. végzett.

Ebben a díjkategóriában a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara is felajánlott egy önálló különdíjat, Környezetvédelmi Innovációs Díj elnevezéssel, melyet a BIBO Franchise Kft. vehetett át.

Az MBH Bank Nyrt. által támogatásával Az év zöld mezőgazdasági innovátora Díjat első helyen a BUSA Bt. vehette át a forgókapás műszaki innovációjáért. A második helyezését járó díjat megosztva az innovatív szárítórendszer kifejlesztésért a Dryerdoctor Kft. és a fólia vezérlő rendszer kimunkálásáért a Smart Greenhouse Control Kft. vehette át. Harmadik helyen végzett Valasek Mónika döntéstámogató vízgazdálkodási AGROVODA pályázata.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Pest Vármegyei és Fővárosi Szervezete és a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete által támogatott Az év zöld mezőgazdasági innovációja Díjat első helyen a Greenbee Dekor Kft. vehette át magpapír fejlesztésével. Megosztott második helyen szerepelt a MATE Környezet-tudományi Intézet Öntözés és Vízgazdálkodási Kutatóközpontja, valamint az Albiter Kft. A harmadik helyezett ebben a kategóriában is megosztott lett, melynek nyertesei az Aquaprofit Tervező és Építő Zrt., valamint az Óbudai Platón Könyvtár Ezüsthegyi Könyvtára.

A Vízipari Holding Zrt. és a Magyar Nemzeti Bank támogatásával átadott Az év zöld vízgazdálkodási innovációja Díjet első helyen az AQUA Profit Zrt. vehette át vízfertőtlenítő zöldinnovációjáért. Második helyen Valasek Mónika, míg harmadik helyen a Smart Greenhouse Control Kft. szerepelt.

Az Építési Vállalkozások Országos Szakszövetsége és a Magyar Közút Nzrt. által támogatott Az év zöld építőipari vállalkozása Díjat első helyen a SOKON Kft. vehette át faépítészeti zöldinnovációs megoldásait bemutató pályázataért, megosztott második helyen PlatanPlan Kft. és a Resysten Hungary Kft., míg megosztott harmadik helyen a CUBE Factory Kft. és a Café Plusz Kft. szerepelt.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, ÉLBC Kft, illetve a KMÉ támogatásával megvalósuló Leginnovatívabb élelmiszervállalkozás Díjat az ALDI Magyarország Élelmiszer Bt. vehette át.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége által felajánlott Az év zöld települési önkormányzata Díjat Alsómocsolád önkormányzata vehette át, míg a szintén a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége által felajánlott Az év zöld települési önkormányzati intézménye Díjat első helyen a vetőmag-könyvtár kidolgozásáért az Óbudai Platán Könyvtár Ezüsthelyi Könyvtára, második helyen pedig a fenntarthatósági edukációs tevékenységéért a MIREHU NKft. vehette át.

A Magyar Bankszövetség és az OTP Bank támogatásával átadásra kerülő A legzöldebb, legfenntarthatóbb innovatív projektötlet Díjat első helyen Borsodi Eszter vehette át a fenntartható 3D nyomtatással készült táskák és a fenntartható divat témakörében. Megosztott második helyezést ért el a Beautycle

Recycling Kft., a Nibi Care Franchise Kft., valamint Endrédi Ádám. Megosztott harmadik helyen szerepelt Szirczák Dávid, a Budapesti Műszaki Egyetem docense, Juhász Benedek, valamint a MEHI Renopont projektötlete.

A SPAR fenntarthatósági különdíját a Magyar Jégkorong Szövetség szerezte meg a társadalmi fenntarthatósági tárgyú pályaművével.

A rendezvény kiállítóinak virtuális standjai folyamatosan megtekinthetők a www.e-expo2023.hu honlapon, ahol a MATEMarket felületen elérhetők a már kereskedelmi forgalomban levő termékkel rendelkező innovátorok webshopjai is.

A díjátadóig a közönség is szavazhatott a rendezvény honlapján. Ez alapján a közönségdíjat az Óbudai Platán Könyvtár Ezüsthelyi Könyvtárának képviselői vehették át Prof. Dr. Boros Anitától, a rendezvény szakmai vezetőjétől.

<https://korforgas.uni-mate.hu/z%C3%B6ld-expo-d%C3%ADjazottak>

Szeptember 22.

Autómentes világnap!

Csatlakozzunk! Legyünk mi is környezet-tudatos, felelős társadalom!

JÓK A LEGJOBBAK KÖZÜL

Beszélgetés Váthy Edittel

Váthy Edit

Leannovation Egyesület elnök - Lean és minőségügyi szakértő, coach

- *Kedves Edit! Szakmai berkekben óriási ismertségre tettél szert. Elsősorban azok kedvéért, akik a minőségügyben még többet szeretnének tudni rólad: szakmai előéleteredről osszál meg néhány információt! Főként az indulás érdekelne: mi volt az az impulzus, amely erre a pályára irányított?*

- A 20-as éveim elején ruhaipari gépész diplomával a kezemben léptem volna a munkaerőpiacra, de mire oda értem a hazai ruhágyárak sorra zártak be. Életbe lépett a B terv: másoddiploma - tanuljunk valami újat. Szembejött a minőségbiztosítás dr. Koczor Zoltán indíttatására, az első évfolyamok egyike voltunk. Akkor még nem volt kristálytisztá mire lesz jó, de mivel a rendszerszemlélet, szervezettség és a minőség fontossága a könnyűipar kapcsán már amúgy is belém ivódott, elvégeztem. A két év alatt Koczor Tanár úrnak úgy sikerült elhivatottá tenni a minőségszakma iránt,

„...A lean nem kötelező. Elhatározás, tudatosság és kitartás szükséges a vezetés részéről. Egy jó hasonlattal élve, a lean transzformáció nem egy sprint, sokkal inkább egy kemény maraton.

Ezen az úton mi nagy örömmel támogatjuk a szervezeteket, de a pályán nekik kell futni.”

hogy még egy percet sem dolgoztam benne... A valós tapasztalatokat minőségügyi mérnökként kezdtem gyűjteni, szakmai pályafutásom az autóiparban indult. A multinacionális környezetben eltöltött évek átfogó és nagyon széleskörű szakmai ismereteket és vezetői tapasztalatot is adtak. Abban, hogy a minőségügy területén maradtam, meghatározó volt az első munkahelyem. Nagyon sok lehetőségem volt fejleszteni magam a minőségügy minden területén, de részt vettem lean átalakulással, új termék bevezetéssel, áttelepítésekkel kapcsolatos projektekben is, rendszeresen külföldön is. A szakértői pozíciók után minőségbiztosítási vezető ill. termelésvezető pozíciókban is kipróbálhattam magam, majd egy francia tanácsadó cég szakértőjeként 9 hónapot Minőségügyi Program vezetőként Németországban töltöttem egy TIER1-es autóipari projektben. 2008-ban egy kolléganőmmel indítottuk a

saját vállalkozást (Leannovation Solutions Kft), az addigra összegyűjtött minőségügyi és lean menedzsment kompetenciák, tapasztalat mentén.

- *Melyek azok az érvek, amelyeket akkor használsz, ha egy cégvezetőt szeretnél meggyőzni a Lean bevezetés fontosságáról? Változik ezen mondandók rangsora a szervezet nagyságától, vagy tevékenységétől?*

- A lean számomra egyenlő az érték-szemlélettel, a veszteséget eredményező felesleges tevékenységek transzparenssé tételével és csökkentésével. Magánéletben és munkahelyen is tele vagyunk felesleges, veszteséget okozó tevékenységekkel, amik égetik az értékes erőforrásaink. A lean napjainkban már bátran nevezhető egyfajta menedzsment-stratégiának, független a tevékenységtől, ipártól. Ahhoz, hogy szervezeti szinten eredményes legyen, az első számú vezetőknek meghatározó szerepük van. Meggyőzni senkit nem szoktam, de arról természetesen szívesen megosztom tapasztalataim, miért jó egy lean kultúrájú csapat tagjaként dolgozni és mi az, amit ez a gondolkodás üzletileg eredményez. Elsősorban talán átláthatóságot, kiszámíthatóságot, ami a tervezhetőség és az eltérésekre való gyors reagálás alapja. Mihelyt van szten-derdje és „üteme” a tevékenységeknek, tisztább mit kell fejleszteni, ami a hatékonyságban, üzleti eredményekben és vevőelégedettségben realizálódik - klasszikusan a minőségi mutatók, átfutási idők, termelékenységi adatok és készletszintek azok a mérőszámok melyek a nyereségre hatva a vállalatvezetők számára meggyőzők. Emellett fontos hozadéka a lean kultúrának az elkötelezettség növelése, mely a munkatársak megtartásában és aktív együttgondolkodásában ad lehetőségeket a hosszútávú üzleti célokhoz. A szervezet nagysága természetesen befolyásolhatja a lean szervezeti kiterjesztésének idejét, így érdemes egy

kisebb területen indítani. Ha a nyitottság megvan a vezetőbe a lean transzformációra, az jó indulópont, de korántsem elég. A vevő és értekszemléletű megközelítés újraírhatja a szervezeti és működési folyamatokat, ami a mindennapi működésbe nagyon sok változást indukál. Az igazi kihívás mindig az emberi oldalon jelenik meg – meggyőződés, hogy a folyamatokat, cellaelrendezést stb. sokkal könnyebb megváltoztatni, mint a több évtizedes gondolkodást és a vállalati hiedelmeket. A lean nem kötelező. Elhatározás, tudatosság és kitartás szükséges a vezetés részéről. Egy jó hasonlattal élve, a lean transzformáció nem egy sprint, sokkal inkább egy kemény maraton. Ezen az úton mi nagy örömmel támogatjuk a szervezeteket, de a pályán nekik kell futni.

- *Szervezetfejlesztési tevékenységeitek igen hatékonyak. Említenél néhány friss példát!*

- A lean maga egy szervezetfejlesztési beavatkozás, a vállalat minden szintjére és szereplőjére hat, hisz szervezeti mintázatokat és a működési kereteket vizsgál és ír újra. Épp ezért a sikeres lean bevezetés tervezett változtatásokkal kezdődik. Ahol a változási folyamat nem tudatosan történik, ott a szervezet szereplői sok esetben nem tudják fenntartani a létrehozott lean gyakorlatokat, a megtanult vagy kialakított új működési módszereket, eszközöket. És jön a mondat, hogy nálunk ez nem tud működni... A változásmenedzsment természeténél fogva nehéz, mindenki és minden szervezet számára. Ezzel fontos tisztába lenni a vezetésnek. Szakértőként felelősségünk, hogy támogassuk őket a szervezeti folyamataik, vezetői kompetenciáik, együttműködési gyakorlatuk hatékonyságának fejlesztésében - hisz az új folyamatok működtetéshez magasabb kompetenciák szükségesek, a csapatmunka sikerességéhez együttműködési készségek. Szerve-

zetfejlesztési tevékenységeink közül talán legkiemelkedőbb a csoportvezetői szint kompetenciafejlesztése. Az értékteremtés jelentős része a gyártósorokon, a genbán történik, a terméket előállító munkatársak által. A tevékenységek sikere - minőségi, mennyiségi, hatékonysági szempontból – nagyrészt azokon a vezetőkön múlik, akik a munkatársakat közvetlenül irányítják. Összetett, sokrétű szerepükkel hidat kell képezzenek a vezetők és dolgozók között, figyelve és képviselve mindkét oldal érdekeit. Gyakorta előfordul azonban, hogy az egykori legügyesebb dolgozóból „főnökké” vált kollégának az emberek vezetésében nincs meg a tudatossága/magabiztossága. Csoportvezető programjaink ezen szint vezetői készségeit, oktatói kompetenciát hivatottak megerősíteni, melynek fontosságát szerencsére egyre többvállalat ismeri fel. Teamcoaching és vezetőfejlesztési programjaink a szakértői, vezetői szint számára segítenek a hatékonyabb együttműködésben.

- *2021-ben alakult meg a Leannovation Egyesület. Mi motiválta a megalakulást?*

- A Leannovation Egyesület valóban 2 éve alakult, de egy 2014 óta működött szakmai fórum (Budapest Lean Coffee) volt a kiindulási pont. A tudásmegosztásra és jó gyakorlatok átbeszélésére alakított havi találkozók sok értékes és tapasztalt szakembert hoztak a közösségbe, mi pedig évről-évre több szakmai programot szerveztünk Pető Sándor kollégámmal, akivel kezdetektől együtt dolgozunk a Leannovation brandnév alatt. Időközben a szakértői csapatunk is bővült és szerettük volna a közösségi működést szervezett mederbe terelni. A Leannovation Egyesület azzal a céllal jött létre, hogy szakmai közösséget teremtsen, teret és keretet adjon a lean, folyamatos fejlesztés mellett elkötelezett egyének, vállalatok fejlődésének, valamint elősegítse a szakemberek közötti tudásmegosztást.

- *Fontos célokat a lean hazai motorjává lenni. Elárulnál egyet-kettőt közeli terveitek közül, amely ezt az irányt erősítheti?*

- Célunk, hogy a lean gondolkodás minél több egyénhez, szervezethez eljusson hazánkban. Ehhez azzal tudunk hozzájárulni, ha teret és lehetőséget adunk a szakmai kapcsolódásra, a közös tanulásra. Évi 35-40 személyes eseményünkkel a folyamatos tanulás lehetőségét igyekszünk biztosítani, ez mindenképp egy stratégiai irány a jövőben is. A „kockázatmentes” egymástól tanulás mellett a fejlődés szempontjából hasznos minden szervezet esetén, ha időnként „megméri” magát. Ehhez készítettünk egy struktúrát és idén először indítottunk egy vállalati kutatást Lean360 címmel. A felmérés a szervezetek lean értettségét és érettségét vizsgálja valamennyi szervezeti réteg (operátort/beosztott -csoport/középvezető- felsővezető) bevonásával. A nyár ezen kérdőívek strukturált kiértékelésével és szakmai elemzésével folyik. A kitöltők az általános értékelés mellett a szervezetükre jellemző mintázatok és fejlesztési pontok azonosításával tudnak majd működésük fejlesztésén dolgozni, illetve akár egymástól is tanulni. (októberre szervezünk egy Lean360 benchmark fórumot). A lean hazai motorja törekvésünk úgy is lefordítható, hogy a legaktívabb (lean) szakmai közösség szeretnénk lenni a jövőben is.

- *Hogyan vélekedsz a Lean Coffee munkájáról? Napirenden van-e az országos tevékenység bővítése, vagy a munka fejlesztése?*

- 9. éve működtetjük a fórumot, ami hónapról-hónapra minket is feltölt. Jelenleg 4 városban (Budapest-Győr-Kecskemét-Debrecen) vannak havi rendszerességgel eseményeink, melyek folyamatosan bővülnek új résztvevőkkel. A témákat illetően igyekszünk aktuális, újszerű tartalmakat bevinni és a visszajelzések alapján ezek értékadóak. Emellett

remek a hangulat és erős a közösségi összetartás, sokéves szakmai barátságok szövődtek már. Népszerűek a kihelyezett Lean Coffee események (Lean Turismo), amikor is egy-egy szervezetnél benchmark jelleggel bemutatásra kerülnek jó gyakorlatok vagy workshop jelleggel dolgozunk együtt. Sok ötletünk van és folyamatosan fejlesztjük a fórumok színvonalát. Helyszínben nem tervezünk bővülést a következő 2-3 évben, de a Lean Turismo eseményekkel kilépünk az országhatárból. Októberben szervezzük az első külföldi céglátogatást a tagság számára Csehországba, egy Toyota gyárba.

- *A tudásmegosztás nagymestereként miként látod ezen munka eredményességét? A Leannovation Egyesület kitől, vagy kiktől tud tanulni?*

- Folyamatosan inspirálódunk tagjaink visszajelzéseiből és természetesen mi is látogatunk konferenciákat, más szakmai fórumokat. Nagy hatással van a gondolkodásra a „japán minta” amit az AOTS Magyar Egyesülettel együtt szervezett szakmai tanulmányutakon látunk. Mi is a lean gondolkodás szerint élünk, így alapvetően a vevőközpontúságot tartjuk a kulcsnak a közösség eredményes működtetéséhez. Igyekszünk minden ötletnél feltenni a kérdést: ez hogyan/mitől értékes tagjainknak?

- *Hogy sikerült a júniusi Lean on the beach konferencia?*

- Az idei az 5. konferencia rendezvényünk volt és ismét egy tartalmas és aktív napot töltöttünk a Duna parton a résztvevőkkel. Az első konferenciánk tervezésekor született meg a Leannovation Egyesület ma is használt mottója / hívószavai: inspiráció - szakértelem - közösség. Ezek jegyében szervezzük a konferencia programot is, melyben idén is helyet kaptak tanulságos előadások, gyakorlati

workshopok és pezsgő Lean Coffee meetingek igazi közösségi hangulatban.

- *Hogyan értékeled a hazai minőség-szakemberek presztizsét, elismertségét?*

- A minőségügy presztízse és elismertsége véleményem szerint hazánkban nem feltétlen a helyén értékelt. Igaz ez a szervezeteknél dolgozó szakemberekre és elismertségükre is. Szoktam mondani, hogy a lean sokkal „trendibb”, mint a minőségügy – sajnos. A minőségügyi szakember a szervezet egyik hajtóereje kell legyen, hogy a szervezeti szintű minőség szemlélet, a szabályozott működés és fejlődésre való törekvés a kultúra részévé váljon. Bízom benne, hogy szakmailag felkészült és elhivatott szakemberekkel ez fog tudni javulni. Mi ehhez (szemléletformáló) minőségügyi képzésekkel és szakmai fórumokkal (Quality Fresh!) igyekszünk hozzájárulni. Jó érzés mikor az 5 napos Minőségügyi szakértő képzésünk után arról mesélnek a résztvevők, hogy alapvetően a minőségüggyel kapcsolatos gondolkodásuk a megközelítésük változott és erősödött meg.

- *Támogató partnereitek között ott az ISO 9000 FÓRUM Egyesület. Mit vársz az együttműködéstől?*

- Az ISO FÓRUM Egyesülettel folyamatosan találkoznak útjaink, melyek azt hiszem egy irányba futnak. A közös érték, hogy mindkét szervezet tudást és hasznos szakmai tartalmat kínál tagjainak - egymás kompetencia-területeinek bevonásával ezt az értéket csak erősíthetjük. Kölcsönösen ajánljuk a rendezvényeket, segítünk egymásnak a közösségek bővítésében, ill. személyesen is jelen vagyunk a fontosabb rendezvényeken, eseményeken.

- *Fiatal szakemberként hogyan fejlőd, tartod karban szakmai ismereteidet?*

- Lean vonatkozásában szakmai felfrissülésre és inspirálódásra Japán egy bevált recept... Emellett természetesen a szakirodalom követése is fontos, de rendszeresen olvasok lean témájú cikkeket is. Minőségügyben a szabványváltozások, módszertani frissítések lekövetése elengedhetetlen és itt is vannak külföldi szakértők, akiknek az írásait érdemes követni. A szigorúan szakmai fejlesztés mellett az önismeret, szervezetfejlesztési ismeretek téma, amiben több képzést is végeztem az elmúlt években és ezen a területen is vannak remek könyvek, fórumok a fejlődésre!

- *Marad-e időd kikapcsolódásra, feltöltődésre, szórakozásra? Van-e hobbid?*

- Ha betervezem tudatosan, akkor igen. Figyelek rá, hogy a sport, a mozgás beleférjen – heti szinten legalább egyszer úszom és nyáron szeretem a nyílt vízi kihívásokat (pl. Balaton átúszás). A hétvégékbe kirándulás, kerékpározás egy kis kertészkedés fér bele a családdal és kedvenc program a fiam vízilabda meccsein szurkolni. Jó látni az ügyességét, örömet és a „medence” közeg is remekül kapcsol a hétköznapiakból.

Sződi Sándor, 1998-tól a Minőségfejlesztési Központ minőség szakértője, 2008. január 1-től kinevezett ügyvezető igazgatója. ISO 9001-es s ISO 14001-es vezető auditor. Játésságot szerzett a Nemzeti Minőségi Díj-as és regionális pályázatok értékelésében. Több EFQM modell alapú díj kidolgozásában, adaptálásában vett részt. A Nemzeti Minőség Klub munkájának egyik szervezője, irányítója volt. Több tucat hazai cégnek tartott önértékelési tréningeket. Nevéhez fűződik a hazai minőség szakértő képzés elindítása. 13 éven át a „Mikulás is benchmarkol” konferenciák egyik szervezője, mozgatórugója. A Parlamentben 2006-ban A Nemzeti Minőségi Díj Nagykövete elismerést vehette át.

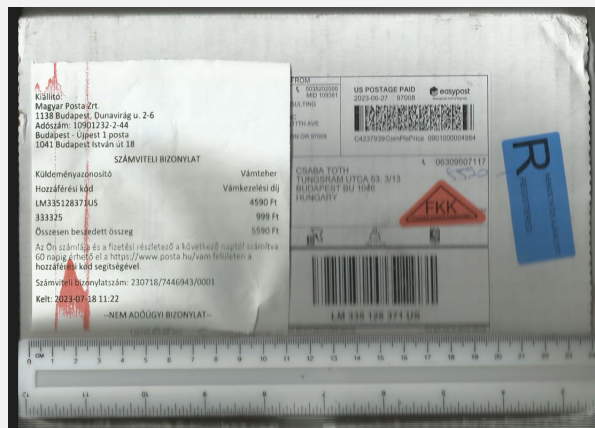
Omotenashi magyar módra

Bizonyára emlékeznek rá, hogy júniusi számunkban felhívtam a figyelmüket egy a Shingo Institute által később kitüntetett könyvre, amelyet Mike Martyn kiváló Shingó-tanítvány írt. Júliusi számunkban kicsit részletesebben próbáltam elemezni az omotenashi történetét, filozófiáját. Írásomban azt is megemlítettem, hogy megrendeltem a könyvet is.

A könyv ára 50\$ volt, a legolcsóbb szállítás 25,6\$, ezek alapján a számlámról 25 728 forintot vontak le (ez 340Ft/USD aránynak felel meg). A postaköltséget kissé sokallottam, de az USA messze van, sőt egyre távolabb kerül.

A könyvet 3 hét múlva kaptam meg, a kézbesítőnk felszól, hogy kiscsomagot hozott, amiért 5590 Ft-t kell fizetnem. Ez meglepett, mert azt hittem, hogy már mindenért fizettem.

A megkapott bizonylaton az szerepelt, hogy ez vámkezelési díj. Számoltam egy kicsit, a könyv ára 17016 Ft, azaz a vámkezelés költsége ennek egyharmada. Nem sok ez egy kicsit?

Kár, hogy nem néztek bele a könyvbe! Az omotenashi ugyanis a minőségi szolgáltatásról szól!

Tényleg piros lett a paradicsom?

Tóth Csaba László

A TÁRSASÁG HÍREI ÉS PROGRAMJAI

Az ISO 27001 szabvány változásai

Az ISO 27001 szabvány 2022. októberében megváltozott, a módosult szabvány alkalmazására a tanúsító szervezetek rövid határidőt kaptak 2023. október végétől már a módosított szabvány szerint kell a felügyeleti auditokat elvégezni.

Ehhez a ISO 27001 szabványt alkalmazó szervezeteknek is fel kell készülni. Ennek a munkának a segítésére a Társaságunk a Seclass Solutions Kft.-vel közösen egy térítéses online képzést tart.

A képzés platformja MS Teams.

Időpontja: 2023. október 02. 9:00-12:30

A regisztrációra a Társaságunk honlapján van lehetőség. A díj fizetése a rendezvényre jelentkezés után kiküldött számla alapján történik. A regisztráció során várólistára kerültek értesítést kaphatnak a regisztrációjuk aktívává válásáról, amennyiben más résztvevők visszamondják a részvételüket.

Regisztráció: <https://civicrm.quality-mmt.hu/ibir-teriteses-online-kepzes/>

A jelentős érdeklődés esetén, lehetőség van további képzések megszervezésére.

Qualitea 10- 2023. szeptember 28. 10.00-12.00

Cím: MDR és IVDR, amely felforgatja az orvostechnikai eszköz ipart

Előadó: **Juhász Attila**, divízió vezető, SAASCO Tanácsadó és Mérnöki Iroda Kft.

Tartalom: Az MDR és az IVDR orvostechnikai eszköz rendeletek a korábbi irányelvi szabályozást váltották fel az EU-ban. A 2017-ben hatályba lépett rendeleteket 3-5 éves átmeneti időszakban után kellett volna kötelezően alkalmazni, de a végső bevezetési határidőt kétszer is módosították.

Jelenleg a több lépcsős bevezetési határidő végső dátuma 2028. 12. 31. Az előadás keretében bemutatom, hogy a korábbi irányelvi szabályozáshoz képest mi változott meg és mi nem az alapelvek, illetve a követelmények szintjén.

Részletesen megvizsgáljuk, hogy milyen kihívások miatt kellett a kötelező alkalmazási határidőket elhalasztani és jelenleg a gyártóknak milyen feladataik vannak és milyen határidőket kell teljesíteniük.

Az MDR és az IVDR azonban nem csak a gyártókat, hanem az iparágban tevékenykedő összes gazdasági szereplőt, beleértve az importőröket és forgalmazókat is érinti, így az ő kötelezettségeiket is röviden ismertetjük.

Kiemelten foglalkozunk az MDR és az IVDR minőségirányítási aspektusaival, hiszen ezen a területen is jelentős feladatuk van az érintett gazdasági szereplőknek.

Regisztráció: <https://civicrm.quality-mmt.hu/2023-szeptemberi-online-rendezyeny/>

2023. évi pályázataink

A Magyar Minőség Társaság idén is meghirdeti a Magyar Minőség Háza 2023, az Év Magyar Minőség (szakterület megnevezése) rendszer menedzsere 2023, Magyar Minőség Portál 2023, Magyar Minőség eOktatás 2023, Magyar Minőség Szakirodalmi 2023 díjakat, amelyekre már lehet pályázni. Továbbá várja a javaslatokat a Magyar Minőség legjobb szerzője díjazottjára.

<https://quality-mmt.hu/palyazatok-2023/>

Pályázatainkra a jelentkezési határidő:
2023. október 01. 12.00

Pályázatok díjátadására 2023. november 4-én kerül sor.

Pályázati nyerteseknek nyújtott [szolgáltatások](#).

A **Magyar Minőség Háza** pályázatunk célja a hazai, kiemelkedő minőségű termékek, fejlesztések és szolgáltatások népszerűsítése, a fogyasztók tájékoztatásának elősegítése.

Azon termékkel/szolgáltatással lehetett pályázni, melynek jellemzői:

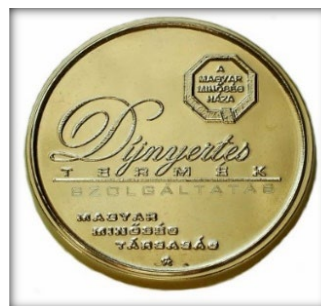
- Magyarországon fejlesztették, állítják elő, vagy/nyújtják,
- minőségjellemzői kiemelkedők,
- minőségük egyenletes, mert a termék előállítás/a szolgáltatás tanúsított minőségirányítási rendszerben folyik, vagy az egyenletesség egyéb módon bizonyítható,
- a termék előállítása és felhasználása/a szolgáltatás környezetkímélő.

A díjat 1996-ban alapította a Társaságunk, eddig 288 pályázó nyerte el a díjat.

Tavalyi díjazottak: Creaton South-East Europe kft. – Róna tetőcserép családja; e-Officum Kft – Zöld könyvelés; ISO 9000 Fórum Egyesület – Nemzeti Minőségügyi Konferencia; Magnus Aircraft Zrt – Magnus Fusion könnyűrepülő megfigyelő kamera rendszer; Terék Művészeti Kft. – Tárogató Hungarikum koncert.

Részletek a pályázatról és a jelentkezési lap letölthető a pályázat oldaláról.

<https://quality-mmt.hu/magyar-minoseg-haza-dij-2023/>

Az év Magyar Minőség (szakterület megnevezése) rendszer menedzsere 2023. díj címet az a személy nyerheti el, aki jelentősen közreműködött Magyarországon működő – termelő vagy szolgáltató – gazdálkodó szervezet vezetésébe hatékonyan beépült, bizonyíthatóan eredményes irányítási rendszerének (MIR, KIR, MEBIR, KES stb.) fejlesztésében.

A díjat 1997-ben alapítottuk eddigi díjazottak száma 20.

Tavalyi díjazott: Erőss Erzsébet

Részletek a pályázatról és a jelentkezési lap letölthető a pályázat oldaláról.

<https://quality-mmt.hu/rendszermenedzser-dij-2023/>

A Magyar Minőség Portál díj 2023. pályázat célja: kiemelkedő minőségi jellemzőkkel rendelkező magyar nyelvű portálok népszerűsítése. A díjra pályázni lehet bármely magyar nyelvű portállal, domain névtől és a tárhely földrajzi elhelyezkedésétől függetlenül.

A díjat 2006-ban alapítottuk eddig 8 díjat adtunk át.

Részletek a pályázatról és a jelentkezési lap letölthető a pályázat oldaláról.

<https://quality-mmt.hu/portal-dij-2023/>

A Magyar Minőség Szakirodalmi 2023. díjat az az alkotó (szerző, alkotószerkesztő, szakfordító, stb.) nyerheti el, aki az elmúlt 3 évben megjelent szakirodalmi művel (könyv, tanulmány, szakkikk nyomtatott, vagy elektronikus formátumban) jelentősen hozzájárult a hazai MIR, KIR, MEBIR, stb. fejlesztéséhez.

A díjat 1997-ben alapítottuk, eddigi díjazottak száma 23.

Tavalyi díjazott: Typotex Elektronikus Kiadó Kft. Kemény Sándor – Pusztai Éva – Lakné Komka Kinga – Deák András – Mihalovits Máté – Bodnár-Kemény Klára: A 6 szigma statisztikai eszközeic ímű könyvéért.

Részletek a pályázatról és a jelentkezési lap letölthető a pályázat oldaláról.

<https://quality-mmt.hu/szakirodalmi-dij-2023/>

A Magyar Minőség eOktatás díj 2023. pályázat célja: a kiemelkedő minőségű elektronikus oktatási anyagok és a jelentős eredményeket elért alkalmazók népszerűsítése. A díjra pályázni lehet bármely magyar nyelvű elektronikus tananyaggal vagy működő eLearning portállal, domain névtől és a tárhely földrajzi elhelyezkedésétől függetlenül. Intranetet működtető alkalmazók is pályázhatnak.

A díjat 2006-ban alapítottuk, eddigi díjazottak száma 12.

Részletek a pályázatról és a jelentkezési lap letölthető a pályázat oldaláról.

<https://quality-mmt.hu/eoktatas-dij-2023/>

A Magyar Minőség legjobb szerzője díj 2023. a Magyar Minőség folyóirat szerkesztősége adja át a megelőző év legjobb szerzőjének. A főszerkesztő – az olvasók véleményét is kérve – írásbeli javaslatot tesz a szerkesztőbizottság szeptemberi ülésére az általa legjobbnak tartott cikkekre, illetve azok szerzőire.

Kérjük, tegyenek javaslatot a díjazandó cikkekre 2022. évben megjelent szakmai cikkek közül, a Magyar Minőség főszerkesztőjének az ujsaq@quality-mmt.hu címre küldött e-mailben!

Tavalyi díjazott: Dózsa Zoltán

A pályázatokról további információt a Társaság honlapján <https://quality-mmt.hu/>, titkárságán a titkarsag@quality-mmt.hu e-mail címen vagy a +36-1-215-6061 telefonszámon kaphat.

Felhívása a

Koczor Zoltán díj 2023. Díj-ra

jelölésre

Az Magyar Minőség Társaság 2021-ben megalapította a Koczor Zoltán díjat. A díj célja a magyar minőségügy ismertsége és elismertsége érdekében tartósan kiemelkedő teljesítményt nyújtó hazai vagy határon túli magyar szakemberek elismerése. Minden évben egy személy díjazható.

A díjazott személyére bárki tehet javaslatot úgy, hogy a szükséges adatokat **2023.szeptember 20-ig** elküldi az alábbi szervezetek valamelyikének központi e-mail címére:

- Magyar Minőség Társaság, titkarsag@quality-mmt.hu
- EOQ MNB Egyesület, info@eoq.hu
- ISO 9000 Fórum Egyesület, isoforum@isoforum.hu
- Szövetség a Kiválóságért Egyesület, info@kivalosag.hu

Az email tárgysorában: "Koczor Zoltán díj 2023 jelölés"-t adják meg.

A jelöléshez szükséges adatok:

- a jelölő szervezet megnevezése,
- a jelölt személy neve, (szakmai) bemutatása (max: 1000 karakter),
- a jelölés indoklása (max: 1000 karakter), kitérve a kiemelkedő teljesítményre és ennek hatására.

A szakmai szervezetek a jelöltek közül kiválasztják az általuk kitüntetésre javasoltakat, akiknek az adatait továbbítják az MMT-nek. Ezt követően az MMT Igazgatótanácsa által felkért bíráló bizottság tagjai értékelik a jelöléseket és kiválasztják a díjazottat. A díj átadásra a 2023. novemberében a Magyar Minőség Társaság rendezvényén kerül sor.

További felvilágosítás:

Turos Tarjánné Tel.:(1)215-6061

Magyar Minőség Társaság

1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.

e-mail: titkarsag@quality-mmt.hu

Az ÓE karának névadója

170 évvel ezelőtt, 1853. augusztus 21-én született Kassán **Rejtő Sándor**, a kiemelkedő magyar mérnök, anyagtudós, az MTA tagja, kiváló tankönyvek szerzője. Ma nevét viseli a ÓE Könnnyűipari és Környezetvédelmi Kara.

1928. február 4-én hunyt el Budapesten.

30 éves az

XXX. NEMZETI MINŐSÉGÜGYI KONFERENCIA

30. éves Jubileumi Ünnepség

**„AMI MINDIG ÁLLANDÓ: AZ IDŐ MŰ-
LÁSA ÉS A VÁLTOZÁS”**

**MINŐSÉGTUDATOSSÁG - VÁLTO-
ZÁSMENEDZSMENT - HATÉKONY-
SÁG**

IDŐPONT: 2023. szeptember 21-22.

HELYSZÍN: Hunguest Hotel Bál Resort

8220 Balatonalmádi, Bajcsy-Zsilinszky u. 14.

**2023. szeptember 21-én délelőtt, délután,
este**

**Plenáris ülés: VÁLSÁG - VÁLTOZÁS -
FENNTARTHATÓSÁG - JÖVŐ**

**Az Egyesület 30 éves tevékenységének
méltatása**

**Törzsvendégek és Alapítók elismerése és
jutalmazása**

**Panelbeszélgetés: A minőségügy és a minő-
ségmenedzsment jövője**

1. Panelbeszélgetés: A vezetők kiegészít el-
kerülendő jó ösztönzési módszerek

**„E” szekció: Egészségügyi szakmai fórum
és panelbeszélgetés**

Jubileumi nyereményjáték számos értékes
ajándékkal

Izgalmas zenei utazás a Canarro Zenekarral

After Party a Skyrose Bár körpanorámás te-
tőbárban

2023. szeptember 22-én délelőtt:

„A” szekció: Irányítás - Kiválóság - Lean

**„B” szekció: Digitalizációs hatások a XXI.
század elején**

**„C” szekció: Építőipari innováció és okos
megoldások**

Meghívó és program:

<https://eoq.hu/2023/nmk30.pdf>

Jelentkezés:

[https://jelentkezes.isoforum.hu/in-
dex.php/jelentkezkonferen-
cia2023?kod=NMK_XXX](https://jelentkezes.isoforum.hu/index.php/jelentkezkonferencia2023?kod=NMK_XXX)

SZAKMAI TÁMOGATÓ

EOQ MNB
EOQ Magyar Nemzeti Bizottság
Közhasznú Egyesület

**EUROPEAN
ORGANIZATION
FOR
QUALITY**
Az EOQ nemzeti képviselője

MÉDIA TÁMOGATÓK

NEW
technology

NOVOFER ALAPÍTVÁNY

GÁBOR DÉNES-DÍJ 2023

felterjesztési felhívás

A **NOVOFER Alapítvány** Kuratóriuma kéri a gazdasági tevékenységet folytató társaságok-, a kutatással-, fejlesztéssel-, felsőfokú képzéssel foglalkozó intézmények-, a kamarák-, a műszaki és természet-tudományi egyesületek-, a szakmai vagy érdekvédelmi szervezetek ill. szövetségek vezetőit, továbbá a Gábor Dénes-díjjal korábban kitüntetett szakembereket, hogy jelöljék (terjesszék fel) **GÁBOR DÉNES**-díjra azokat az általuk szakmailag ismert, kreatív, innovatív, *jelenleg is tevékeny, az innovációt aktívan művelő* magyar (kutató, fejlesztő, feltaláló, műszaki-gazdasági vezető) szakembereket, - akik itthon, vagy határainkon túl - a természettudományos szakterületek valamelyikén:

- **kiemelkedő tudományos, kutatási-fejlesztési tevékenységet folytatnak,**
- **jelentős, a gyakorlatban az elmúlt 5 évben bevezetett, konkrét tudományos és/vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre,**
- **megvalósult tudományos, kutatási-fejlesztési, innovatív tevékenységükkel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez, a fenntartható fejlődéshez,**
- **személyes közreműködésükkel megalapozták és fenntartották intézményük innovációs készségét és képességét.**

A határainkon túl élő magyar alkotó elismerésére javaslatot tehetnek a Magyarország határain túli (ezen a magyarság értendő a világban) magyar szakmai, valamint civil szervezetek és felsőoktatási intézmények vezetői is.

A díjak odaítéléséről a NOVOFER Alapítvány Kuratóriuma dönt. A Kuratórium döntése végleges, az ellen fellebbezésnek helye nincs. A hiányos (adatlapot, indoklást, szakmai életrajzot, vagy ajánló leveleket nem tartalmazó), vagy határidőn túl beérkező jelöléseket a Kuratórium formai okból figyelmen kívül hagyja. Nem lehet jelölő vagy ajánló a NOVOFER Alapítvány Kuratóriumának vagy Felügyelő Bizottságának elnöke vagy tagja, az elbírálást segítő szakmai bizottság tagja, a jelölttel családi vagy alárendeltségi kapcsolatban álló személy. A díjak személyre szólnak, így alkotó közösségek csoportosan nem jelölhetők. A díj csak egyszer nyerhető el és a Kuratórium nem adományoz posztumusz díjat.

A Kuratórium a felterjesztések alapján az *elmúlt 5 évben folytatott*, kiemelkedően eredményes innovatív teljesítmény elismeréseként **Gábor Dénes-díjat** adományoz a jelöltek közül kiválasztott, Magyarországon élő, magyar állampolgársággal rendelkező alkotónak, valamint a határainkon túl élő, magyar nemzetiségű, magyarul tudó alkotónak.

A Kuratórium a felterjesztések alapján sok éve folytatott, kiemelkedően eredményes innovatív teljesítmény elismeréseként **Gábor Dénes Életmű-díjat** adományoz a jelöltek közül kiválasztott, 75. évnél idősebb, Magyarországon élő, magyar állampolgársággal rendelkező alkotónak, valamint a határainkon túl élő, magyar nemzetiségű, magyarul tudó alkotónak.

Az **ideális** jelölt teljesen új tudást létrehozó szakember, akinek műszaki-szellemi alkotását eredményesen hasznosítják, aki ismereteit a

gyakorlatban alkalmazza, látóköre messze meghaladja a szűken vett szakterületet.

A Kuratórium fenntartja magának a jogot arra, hogy a tárgyévét megelőző évek jelöltje szá-

A jelölés megkívánt tartalma

1. Kitöltött és aláírt adatlap

Az adatlap formalizált, melynek aktuális változata a www.gabordenes.hu honlapról letölthető. Fontos, hogy a jelölés címszavas indokának (a konkrét műszaki-szellemi alkotások megnevezése és ezek hasznosítási eredményének ismertetése) már az adatlapon is meg kell jelenni.

2. Felterjesztés indoklása

A jelölt innovatív tevékenységének és eredményeinek rövid (legfeljebb 3 A4-es gépelt oldal terjedelemben), lényegre törő és konkrét bemutatása, a Gábor Dénes-díjra való jelölés indoka. A jelölés indoklása nem azonos a szakmai életrajzzal. Az indoklásban kell rámutatni arra, hogy a jelölt által végzett és a szakmai életrajzban felsorolt tevékenységek milyen hatást gyakoroltak például a gazdaságra, a tudományra, a fejlesztésre, a közéletre, az életminőségre, a környezetre, stb. Itt kell megnevezni a jelölt konkrét műszaki-szellemi alkotásait, és itt kell ismertetni azok hasznosítási eredményét.

3. A jelölt szakmai életrajza

A jelölt képzettségének és munkásságának legfeljebb 2 oldal terjedelmű ismertetése. (A szakmai életrajz lehet önéletrajz is abban az esetben, ha a jelölés a Jelölt tudomásával történik!)

4. Hivatkozott alkotások, eredmények listája

A felterjesztés indoklásában hivatkozott alkotások/ ill. szakmai eredmények listája (a jelentős találmányokról, szabadalmakról, egyéb

mára is adományozzon díjat, amennyiben a jelölt a tárgyévi felhívás minden kritériumának megfelel és a jelölők, valamint az ajánlók a kuratórium ez irányú megkeresése során fenn tartják korábbi javaslatukat.

jogi védeltséget élvező teljesítményekről, hazai és nemzetközi kutatási-fejlesztési projektekről vagy nemzetközileg is magasán idézett tanulmányokról, cikkekről).

5. Két ajánlólevél

Két, a jelölt szakmájában elismert, tekintélyes szakembernek a jelölt kitüntetését támogató, legfeljebb 1-1 oldal terjedelmű ajánló levele. A jelölt és az ajánlók között nem lehet összeférhetetlenség. A Jelölő és az Ajánló (a felterjesztést támogató) nem lehet azonos személy.

A jelöléssel, ajánlással és elbírálással kapcsolatos valamennyi dokumentum nyelve a magyar!

Az adatlap, a felhívás és a jelöléssel kapcsolatos **részletes tudnivalók** letölthetők a: **<http://www.gabordenes.hu/palyazati-felhivasok/>** címről.

A teljes jelölést (A jelölés megkívánt tartalma 1-5.) elektronikusan kell megküldeni az alapitvany@novofer.hu e-mail címre. Postai úton, papír alapon nem kérjük a felterjesztés megküldését.

Az elektronikus teljes jelölés beküldési **határideje 2023. október 11.** - magyar idő szerint 24 óra.

Eredményhirdetés és díjátadás: 2023. december.

A beérkezett jelölések átvételéről a jelölők, az elbírálás eredményéről a jelölők, a kitüntetés elnyerők esetén a jelölők, az ajánlók és a díjazottak közvetlen értesítést is kapnak. A díjazottak nevét a díjátadást követően honlapunkon és a szaksajtóban is nyilvánosságra hozzuk.

További felvilágosítás:

www.gabordenes.hu - E-mail: alapitvany@novofer.hu - Mobil: +36 30 4848 004

Budapest, 2023. július 11.

Dr. Bendzsel Miklós
a Kuratórium elnöke

NOVOFER ALAPÍTVÁNY

GÁBOR DÉNES-DÍJ 2023

Gábor Dénes-díjakkal kapcsolatos általános tájékoztatás

A **Gábor Dénes-díjak** alapvető célja a névadó életpályájával szimbolizált innovatív magatartás elismerése. A Gábor Dénes-díj egy 125 mm átmérőjű bronzplakett, amely a Díj és a kitüntetett nevét, a kitüntetés évszámát, a névadó tudós hologram képét tartalmazza. A díjat díszoklevél és pénzdíj egészíti ki.

Hogyan értesülhetnek az érintettek a felhívásról?

A felhívást részben a műszaki és természettudományi egyesületeken, a kamarákon, a szakmai szövetségeken és egyéb érdekvédelmi szervezeteken, az érintett minisztériumokon és országos hatáskörű intézményeken, az egyetemeken keresztül, részben az internet és a szaksajtó közreműködésével, továbbá közel ezer gazdálkodó szervezet közvetlen

Kik jelölhetők a díjakra?

A Gábor Dénes-díjakra való jelölés **általános szabálya** szerint olyan, Magyarországon élő, magyar állampolgárságú, vagy határainkon túl élő, magyar nemzetiségű, magyarul tudó, kre-

A KÖZHASZNÚ CÉLJAINKAT TÁMOGATÓ SZERVEZETEK

A program támogatói:

B+N Referencia Zrt.,
FOXCONN,
FUX Zrt.,
KRUPPA-MAG Kft.,
NOVOFER Távközlési Innovációs Zrt.,
Raiffeisen Bank Zrt.,
Servier Kutatóintézet Zrt.,
Sólyom László Magyarország Volt Elnöke,
UniCredit Bank Hungary Zrt.,
VEOLIA Energia Magyarország Zrt.

Szakmai együttműködő partnerek:

BME Tehetségsegítő Tanács,
Eötvös Loránd Fizikai Társulat,
Gál József holográfus,
Kasza Magdolna grafikus,
KELLO Könyvtárellátó Kft.,
Országos Tudományos Diákköri Tanács,
Rákóczi Szövetség,
Természettudományi Kutatóintézet.

A díjak társadalmi ismertsége és elismertsége – az 1989-ben történt alapítás óta - fokozatosan növekedett. A díjak kiadásának feltételeit a Fővárosi Törvényszék végzésével közhasznú szervezetként bejegyzett NOVOFER Alapítvány és a céljait támogató szervezetek és egyének biztosítják.

megkeresése útján juttatjuk el az érdekeltek minél szélesebb köréhez.

A határainkon kívül élő alkotókat érintő felhívások népszerűsítését segítik a határainkon túli szakmai szervezetek is.

Az aktuális felhívások a NOVOFER Alapítvány honlapján www.gabordenes.hu is hozzáférhetők és letölthetők.

atív, innovatív, *jelenleg is tevékeny, az innovációt aktívan művelő* (kutató, fejlesztő, feltaláló, egyetemi vagy főiskolai oktató, műszaki-gazdasági vezető, vállalkozó) szakemberek jelöl-

hetők, akik a gazdasági, műszaki vagy tudományos élet bármely szakterületén (életminőség, energiagazdálkodás, gépjárműipar, felsőoktatás, infokommunikáció, informatika, ipar, környezetvédelem, közlekedés, logisztika, egészségügy, mezőgazdaság, szolgáltatás, vízgazdálkodás, ...)

- kiemelkedő tudományos, kutatási-fejlesztési tevékenységet folytatnak,
- jelentős, a gyakorlatban az elmúlt 5 évben bevezetett, konkrét tudományos és/vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre,
- megvalósult tudományos, kutatási-fejlesztési, innovatív tevékenységükkel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez, a fenntartható fejlődéshez,
- személyes közreműködésükkel megalapozták és fenntartották intézményük innovációs készségét és képességét.

Az **ideális jelölt** teljesen új tudást létrehozó szakember, akinek műszaki-szellemi alkotását eredményesen hasznosítják, aki ismereteit a

Kik jelölhetnek elsősorban Gábor Dénes-díjra?

A díjra a kutatással, fejlesztéssel, oktatással foglalkozó intézmények, a kamarák, a műszaki és természettudományi egyesületek, a szakmai vagy érdekvédelmi szervezetek ill. szövetségek és a gazdasági tevékenységet folytató társaságok vezetői valamint a Gábor Dénes-díjjal korábbiakban kitüntetettek jelölhetik a látókörukbe került és a feltételeknek megfelelő, általuk szakmailag és erkölcsileg egyaránt ismert és elismert szakembereket.

Jelölő vezető lehet: elnök, elnökhelyettes, vezérigazgató, vezérigazgató-helyettes, főigazgató, főigazgató-helyettes, igazgató, igazgató-

Mi a jelölés megkívánt tartalma?

1. Kitöltött és aláírt adatlap

Az adatlap formalizált, melynek aktuális változata a www.gabordenes.hu honlapról letölthető.

gyakorlatban alkalmazza, látóköre messze meghaladja a szűken vett szakterületet és a jelöléskor még nem töltötte be az 55. életévét. A díjra természetesen jelölhető idősebb szakember is.

A Gábor Dénes-díj általános esetben az elmúlt 5 évben folytatott, kiemelkedően eredményes mérnöki alkotó munka, kutatói teljesítmény vagy eredeti felfedezés elismerését célozza. Egyetlen kivétel ez alól az Életmű Díj, ahol az életút során született eredményeket ismerheti el a Kuratórium.

A díj csak egyszer nyerhető el. A Kuratórium nem adományoz posztumusz díjat.

A díjra nem jelölhető az államigazgatási vagy önkormányzati szervek vezetője, vezető beosztású kormánytisztviselője, köztisztviselője, sem a szolgálati jogviszony (munkaviszony) tartama alatt, sem az annak megszűnését követő két éven belül.

A díj személyre szóló, így alkotó közösségek csoportosan nem jelölhetők.

helyettes, (innovációs szakterületi) irodavezető, ügyvezető, üzletvezető, rektor, dékán, tanszékvezető, főtitkár, tudományos bizottság elnöke.

Nem lehet jelölő a jelölttel családi kapcsolatban, vagy alárendeltségi, ill. jogilag vagy gazdaságilag függő viszonyban álló személy (pl.: házastárs, szülő, gyermek, a jelölt beosztottja, a jelölt jóindulatától függő üzletfél, stb.), valamint a NOVOFER Alapítvány kuratóriumának vagy felügyelő bizottságának elnöke vagy tagja. A Kuratórium az önjelölést nem értékeli.

Fontos, hogy a jelölés címszavas indokának (a konkrét műszaki-szellemi alkotások

megnevezése és ezek hasznosítási eredményének ismertetése) már az adatlapon is meg kell jelenni.

2. Felterjesztés indoklása

A jelölt innovatív tevékenységének és eredményeinek rövid (legfeljebb 3 A4-es gépelt oldal terjedelemben), lényegre törő és konkrét bemutatása, a Gábor Dénes-díjra való jelölés indoka. A jelölés indoklása nem azonos a szakmai életrajzzal. Az indoklásban kell rámutatni arra, hogy a jelölt által végzett és a szakmai életrajzban felsorolt tevékenységek milyen hatást gyakoroltak például a gazdaságra, a tudományra, a fejlesztésre, a közéletre, az életminőségre, a környezetre, stb. Itt kell megnevezni a jelölt konkrét műszaki-szellemi alkotásait, és itt kell ismertetni azok hasznosítási eredményét.

3. A jelölt szakmai életrajza

A jelölt képzettségének és munkásságának legfeljebb 2 oldal terjedelmű ismertetése. (A szakmai életrajz lehet önéletrajz is abban az esetben, ha a jelölés a Jelölt tudomásával történik!)

Kik lehetnek ajánlók?

Ajánlónak célszerű felkérni a szakmában országos vagy nemzetközi hírnévvel és tudományos minősítéssel rendelkező „független”

Kik nem lehetnek ajánlók?

A Kuratórium a jelölővel vagy a jelölttel alárendeltségi, függelmi vagy családi kapcsolatban álló szakember támogatását, ajánlását nem értékeli. A Kuratórium nem fogadja el ajánlónak a jelölő gazdasági, kutatási, fejlesztési, oktatási szervezet alkalmazottját, ill. a jelölő

4. Hivatkozott alkotások, eredmények listája

A felterjesztés indoklásában hivatkozott alkotás(ok)/ ill. szakmai eredmények listája (a jelentős találmányokról, szabadalmakról, egyéb jogi védettséget élvező teljesítményekről, hazai és nemzetközi kutatási-fejlesztési projektekről vagy nemzetközileg is magasan idézett tanulmányokról, cikkekről).

5. Két ajánlólevél

Két, a jelölt szakmájában elismert, tekintélyes szakembernek a jelölt kitüntetését támogató, legfeljebb 1-1 oldal terjedelmű ajánló levele. (A jelölt és az ajánlók között nem lehet összeférhetetlenség! A Jelölő és az Ajánló (a felterjesztést támogató) nem lehet azonos személy!) A jelöléssel, ajánlással és elbírálással kapcsolatos valamennyi dokumentum nyelve a magyar! A teljes jelölést (a jelölés megkívánt tartalma 1-5.) elektronikusan kell megküldeni az alapitvany@novofer.hu e-mail címre. Postai úton, papír alapon nem kérjük a felterjesztés megküldését.

Az elektronikus teljes jelölés beküldési határideje 2023. október 11. - magyar idő szerint 24 óra. Egy e-mailben csak egy jelölt felterjesztési dokumentációja továbbítható.

szakembert (pl.: akadémikus, egyetemi tanár, kutató professzor) vagy korábbi Gábor Dénes díjazottat.

szakmai vagy érdekvédelmi szervezet, szövetség, egyesület tisztségviselőjét. Azaz: a jelölő és az ajánló nem lehet egyazon szervezet dolgozója, ill. tisztségviselője.

Nem lehet ajánló a NOVOFER Alapítvány Kuratóriumának vagy Felügyelő Bizottságának elnöke vagy tagja.

Hová, hány példányban és meddig kell a jelöléseket elküldeni?

A teljes jelölést (a jelölés megkívánt tartalma 1-5.) elektronikusan kell megküldeni az alapítvány@novofer.hu e-mail címre. Postai úton, papír alapon nem kérjük a felterjesztés megküldését.

Kik döntenek a jelölésekről?

A díj odaítéléséről a NOVOFER Alapítvány Kuratóriuma dönt. A hiányos (adatlapot, indoklást, szakmai életrajzot, vagy ajánló leveleket nem tartalmazó) vagy az összeférhetetlenségi szabályokba ütköző jelöléseket a Kuratórium formai okból figyelmen kívül hagyja. A Kuratórium döntése végleges, az ellen fellebbezésnek helye nincs.

A Kuratórium elnöke:

Dr. Bendzsel Miklós (Gépészmérnök, mérnök-közgazdász, szabadalmi ügyvivő, címzetes egyetemi tanár. A Szabadalmi Információs Központ igazgatója, majd a Magyar Szabadalmi Hivatal, később a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke volt. Az iparjogvédelemhez tartozó szakterületeken számos hazai és nemzetközi szervezetben töltött-, tölt be vezető tisztséget. Az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia tagja, a Magyar Mérnökakadémia alelnöke, a Digitális Jólét Alapprogram tanácsadó testületének elnöke. Az European Design Leadership Board tagja, a Nyugat-Magyarországi Egyetem díszpolgára.)

A Kuratórium tagjai:

Dr. Blaskó Gábor (Vegyészmérnök, a kémiai tudományok doktora, az MTA rendes tagja. A szerves kémia, a biológiailag aktív természetes szerves vegyületek kémiája, és a gyógyszerkémia szakértője. Korábban az EGIS Gyógyszergyár kutatási igazgatója, később a Servier Research Institute of Medicinal Chemistry ügyvezető igazgatója, jelenleg tudományos tanácsadója. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem díszdoktora, valamint címzetes egyetemi tanára. Az MTA

Az elektronikus teljes jelölés beküldési határideje 2023. október 11. - magyar idő szerint 24 óra. Egy e-mailben csak egy jelölt felterjesztési dokumentációja továbbítható.

Szerves- és Biomolekuláris Kémiai Bizottságának, tovább a Gyógyszerész-tudományi Osztályközi Komplex Bizottságnak tagja.)

Fülöp Zsolt (Okleveles fizikus, Ph.D, az MTA doktora. Az MTA Atommagkutató Intézet volt igazgatója, jelenleg tudományos tanácsadója, a nukleáris asztrofizika szakértője. Az Európai Fizikai Társulat Magfizikai Bizottságának volt elnöke. Többek között a LUNA-II tudományos együttműködés, az Országos Atomenergia Hivatal Tudományos Tanácsa és a Debreceni Egyetem Természettudományi Doktori Tanács tagja.)

Karsai Béla (Gépészmérnök, MBA és PhD. A kilenc vállalatból álló KARSAI Holding elnöke-vezérigazgatója. A Bolyai-díj Alapítvány alapító tagja, a Pro Progressio Alapítvány kurátora. A Magyar Közgazdasági Társaság tagja, valamint a Magyar Mérnökakadémia tiszteletbeli tagja.)

Dr. Pap László (Villamosmérnök, a műszaki tudományok doktora, az MTA rendes tagja. A hírközléstudomány és a hírközlő rendszerek technológiáinak szakértője. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem professzor emeritusa, korábban oktatója, dékánja és stratégiai rektorhelyettese, a Mobil Innovációs Központ elnöke volt. Magyar Telekom Felügyelő Bizottságának elnöke, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács tagja.)

Dr. Prószéky Gábor (Széchenyi-díjas programtervező matematikus és nyelvész, az MTA doktora, a Nyelvtudományi Kutatóközpont főigazgatója, a Pázmány Péter Katolikus Egye-

tem Információs Technológiai és Bionikai Karának egyetemi tanára, az NKFIH Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kollégiumának elnöke. 1991-ben egyik alapítója és több mint 25 éven át igazgatója az első hazai nyelvtechnológiai kutatás-fejlesztésre specializálódott vállalkozásnak, a MorphoLogic cégnek. Több cik-

Melyek az értékelés szempontjai?

Az alakilag megfelelő jelölések főbb értékelési szempontjai:

- a jelölt kreativitása, innovativitása, eredményeinek gyakorlati hasznosítása,
- az elismerni kívánt kiemelkedő teljesítmény időszerűsége, aktualitása,
- a szakmai tevékenység eredményessége (műszaki, gazdasági, társadalmi hatások),
- elismertség (hazai és nemzetközi szakmai körökben a jelölt megítélése),

Mikor és hogyan értesülnek a jelölők és a díjazottak az eredményről?

Az elbírálás eredményéről, a döntés megszületése után 2-3 napon belül e-mail értesítést kapnak a díjat elnyerők, a díjazottak jelölői és ajánlói.

A díjat el nem nyert jelöltek jelölői (azaz csak a felterjesztők!) 30 munkanapon belül kapnak

Mikor és hogyan történik a Gábor Dénes-díjak átadása?

A díjat minden évben ünnepélyes keretek között adjuk át a meghívott állami vezetők közreműködésével, a különböző szakmai, tudományos, társadalmi vagy érdekvédelmi szervezetek, felsőoktatási intézmények, innovációs

Honnan nyerhető további információ?

További felvilágosítás kérhető az Alapítvány ügyvezetőjétől: Olasz-Hesz Anikó tel: +36 30 4848-004, e-mail: alapitvany@novofer.hu.

Az aktuális adatlap, a felhívás és az általános tájékoztató a www.gabordenes.hu Internet címről letölthető.

luson át elnöke az MTA Szótári Munkabizottságának, az MTA Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottságának, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületének, alelnöke az Informatikai Vállalkozások Szövetségének és a Neumann János Számítógéptudományi Társaságnak.)

- alkotói, feltalálói tevékenység (újítás, szabadalom, know-how, szoftver),
- a jelölt szakmai-társadalmi tevékenysége,
- a tudás átadás aktivitása, színvonala,
- publikációs tevékenység,
- vezetési képesség (csapatépítés, alkotómunka infrastrukturális feltételeinek megteremtése).

értesítést. A díjazottak személyét és a kitüntetés indokát az ünnepélyes díjátadást követően, a szaksajtó, a rádió és a televízió segítségével széles körben is nyilvánosságra hozzuk. A nemleges döntéseket a kuratórium nem indokolja.

parkok és alapítványok tisztségviselőinek, a média képviselőinek jelenlétében.

A Gábor Dénes-díj ünnepélyes átadásának időpontja az adott év decembere.

Hírek a szabványok világából

Tisztelt Olvasó!

Hónapról hónapra találkozhatnak lapunkban a „szabványügyi hírekkel”, azonban biztosan sokukat érdekli, hogyan is születik meg ez a rovat. A legizgatóbb kérdés azonban az, hogy miért pont azokkal a hírekkel találkozhatnak, amelyeket bekerülnek az adott lapszámba. Lebbentsük fel a fátylat!

A Magyar Szabványügyi Testület és Magyar Minőség Társaság nagyon szoros szakmai és emberi kapcsolatban van egymással, hiszen Társaságunk bejegyzett címe is a Horváth Mihály tér 1. Együtt élünk.

Az MSZT havonta elküldi az aktuális hírlevelét a sok-sok előfizetőnek és érdeklődőnek. Kicsiben mi is így vagyunk a saját lapunkkal. És itt jön a kérdés, kik olvassák el. Csak saját tapasztalatainkról tudunk beszámolni. Egy magyar tulajdonú – jelentős – autóipari beszállító vezérhelyettese elolvasta egyik korábbi számunkat, és azt mondta, hogy ezt terjeszteni kell a vállalatban belül. Utánanéztünk, akkoriban már csak e-formátumban jelentünk meg, a cég három példányt is kapott az arra kijelölt kollégáknak közvetlenül címezve. Csak a vezérigazgatóhelyettesig nem jutott el. Miért nem továbbította például a minőségügyi vezető? Féltette a megszerzett tudást – én is tudom, hogy ez egy ostoba magyarázat.

Még a GE Energy-ben dolgoztam, amikor a Minőségügyi Vezető elhatározta, hogy irodai 5S-t kell csinálni, az ő könyvespolca nekem jutott. Akkoriban cégünk tagja volt az MMT-nek, így kaptuk a Magyar Minőséget. Mint megbí-

zott 5S-katona, két évre visszamenőleg minimum 2 példány befóliázott MM-t találtam. Ezeket közszemlére tettem, mire felocsúdtam, alig pár példányt sikerült magamnak megmenteni.

Ezeket a történeteket azért teszem közkincsé, hogy lássuk, az emberekben igenis van igény az új információk megszerzésére.

Miért mondtam el mindezt? Mert imádom az MSZT hírleveleit, lefedi életünk teljes spektrumát, azaz az életünk teljes minőségét. A szabványosítási hírek kitágítják a horizontot, újabb ismeretekkel gazdagítanak.

Tegyünk egy gondolkísérletet! A cégnél az illetékes megkapja az MSZT aktuális hírlevelét, jó vezetőként szétküldi az illetékes kollégáknak. Az illetékes átfutja, mi az, ami rám vonatkozik, aztán jó esetben ennek a szellemében cselekszik. A többi, nem a saját szakterületet érintő hír lehet, hogy érdekli, de „ha lesz időm, majd megnézem”. Nem lesz.

Mivel a Magyar Minőség olvasása nem munkahelyi kötelesség, ezért a „Szabványügyi Hírek” rovatunkban nem a kimondottan szakmai hírekből válogatunk (ugye azt amúgy is alkalmazzunk kell), hanem az általános, emberi életet (élet-minőséget) befolyásoló híreket választunk. Persze, az is igaz, hogy ezek adott szakmán belül kőkemény elvárások. Nem baj, ha erről a nem-érintettek is tudnak.

A közölt szabványi hírek mindig valamilyen érdekes témával foglalkoznak, nagyon sok olyant is kiválasztottunk, amelyekről a közönséges földi halandó nem is gondolná, hogy

arra a dologra vonatkozik valamilyen szabvány, előírás vagy ajánlás.

Az idei számainkban szerepelt már az antikorrupció, a városok megóvása, oktatás-szervezés és könyvtárügy. Kiemelt szerepet kapnak mindig a környezetünkkel kapcsolatos kérdések, az élelmiszer-ipar, és megfelelőséggel kapcsolatos kérdések. Volt szó munkavédelemről és katasztrófa elhárításról, de közlekedésről, ideértve a hidrogén technológiát is. Követjük az Ipar/Minőség 4.0-val kapcsolatos témaköröket is. Ismertettük azokat a szabványokat is, amelyek segíthetik a kerékpárvásárlást.

Természetesen beszámolunk/beszámoltunk a szabványügyi szervezetek életéről, együttműködéséről és a személyügyi hírekről.

Amennyiben van olyan témakör, amely érdekelné a Tisztelt Olvasót, kérem írja meg, és ha ilyen hír jelenne meg, beválogatjuk.

A lapunkban megjelenő anyagokat az MSZT-től kapjuk és változtatás nélkül közöljük, kommentárt azonban véletlenül sem fűzünk hozzá. Most azonban kivételt teszünk, mégpedig a műanyag palackokhoz rögzített kupakok esetében.

Tóth Csaba László
főszerkesztő

Az ultrahangos vizsgálatok nemzetközi szabványosításának hírei

Az ISO/TC 135/SC 3 *Ultrahangos vizsgálatok* albizottság 2023. július 7-én Lisszabonban tartotta 18., hibrid ülését. Az ülésen a 27 P-tag és a 14 O-tag 44 képviselője vett részt, közülük 9-en virtuálisan.

A bizottság elnöke, Thomas Heckel a munkacsoporti jelentések alapján megállapította, hogy a munkába vett szabványok (lásd a táblázatban) kidolgozása a tervek szerint halad. Az ultrahangos vizsgálatok fogalommeghatározásaira vonatkozó **ISO/WD 5577** átdolgozása éppen csak elkezdődött, az új, korszerűsített kiadásra még éveket kell várni.

1. táblázat: Az ultrahangos vizsgálatok területén kidolgozás alatt lévő 12 nemzetközi szabványtervezet:

ISO/WD 16831	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Characterization and verification of ultrasonic thickness measuring equipment (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Az ultrahangos vastagságmérő berendezés igazoló ellenőrzése és jellemzése)</i>
ISO/DIS 16946	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Specification for a step wedge calibration block (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A lépcsős ellenőrző test követelményei)</i>
ISO/CD 18563-2	<i>Non-destructive testing. Characterization and verification of ultrasonic phased array equipment. Part 2: Probes (Roncsolásmentes vizsgálat. A fázisvezérelt ultrahangos berendezések jellemzése és igazoló ellenőrzése. 2. rész: Vizsgálófejek)</i>
ISO/DIS 18563-3	<i>Non-destructive testing. Characterization and verification of ultrasonic phased array equipment. Part 3: Complete systems (Roncsolásmentes vizsgálat. A fázisvezérelt ultrahangos berendezések jellemzése és igazoló ellenőrzése. 3. rész: Összetett rendszerek)</i>
ISO/FDIS 4773	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic guided-wave testing using the phased-array technique (Roncsolásmentes vizsgálat. Fázisvezérelt módszert alkalmazó vezetett hullámos ultrahangvizsgálat)</i>
ISO/WD 5577	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Vocabulary (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Szótár)</i>

ISO/CD 16810	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. General principles (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Általános alapelvek)</i>
ISO/CD 16811	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Sensitivity and range setting (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Érzékenység- és geometriai beállítás)</i>
ISO/CD 16823	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Through-transmission technique (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Átsugárzásos módszer)</i>
ISO/CD 16826	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Examination for discontinuities perpendicular to the surface (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A felületre merőleges folytonossági hiányok vizsgálata)</i>
ISO/WD 16827	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Characterization and sizing of discontinuities (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A folytonossági hiányok jellemzése és méreteik meghatározása)</i>
ISO/WD 16828	<i>Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Time-of-flight diffraction technique as a method for detection and sizing of discontinuities (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Futásidő-szóródásos módszer a folytonossági hiányok kimutatására és méretük meghatározására)</i>
Magyarázat: ISO/WD – nemzetközi munkacsoporti tervezet ISO/CD – nemzetközi bizottsági tervezet ISO/DIS – nemzetközi szabványtervezet ISO/FDIS – végső nemzetközi szabványtervezet	

Az ISO 2400:2012 korszerűsítése

A korszerűségi felülvizsgálat során újabb 5 évre, változtatás nélkül meghosszabbították az **ISO 2400:2012 Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Az 1. sz. ellenőrző tesztek előírásai** szabvány érvényességét ([MSZ EN ISO 2400:2013](#)), és ezt a határozatot az ülésen is megerősítették. Azonban 3 tag a szabvány átdolgozását indítványozta. Az először 1972-ben kiadott **ISO 2400** az ötvenes-hatvanas évek fejlesztésein alapul. Korszerűsítésének célja, hogy összhangba kerüljön az ellenőrző tesztekre vonatkozó többi szabvánnyal:

– **ISO 7963:2022 Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A 2-es számú kalibrációs tesztekre vonatkozó előírás** ([MSZ EN ISO 7963:2023](#))

Szabványosítási tervek

Az **ISO 16831 Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Characterization and verification of ultrasonic thickness measuring equipment** (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. Az ultrahangos vastagságmérő berendezés igazoló ellenőrzése és jellemzése) korszerűsítés alatt van. Javaslatot tettek arra, hogy ezzel párhuzamosan legyen korszerűsítve az **ISO 16809 Non-destructive testing. Ultrasonic thickness measurement** (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vastagságmérés) szabvány is. A javaslatot az albizottság megvitatta és elfogadta.

– **ISO/DIS 16946 Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A lépcsős ellenőrző test követelményei** ([MSZ EN ISO 16946:2017](#))

– [ISO 19675:2017](#) *Non-destructive testing. Ultrasonic testing. Specification for a calibration block for phased array testing (PAUT)* (Roncsolásmentes vizsgálat. Ultrahangos vizsgálat. A fázisvezérelt ultrahangos vizsgálat ellenőrző testének követelményei)

Az **ISO 2400:2012** A melléklete csak két irányra írja elő a hangsebesség igazolását. A korszerűsítést javaslok szerint felül kell vizsgálni és meg kell vitatni a hangsebesség három irány szerinti igazolását és a különböző irányban meghatározott hangsebesség eltéréseire tűréseket kell előíni. Az előzőek értelmében 2028-ban kezdődhet el az **ISO 2400** korszerűsítése.

Kína bejelentette, hogy szabványjavaslatot fog benyújtani a maradó feszültség vezetett hullámos ultrahangos vizsgálattal való meghatározására.

2024-ben várható a levegőcsatolású ultrahangos vizsgálatra (AT-UT) vonatkozó első tervezet.

További információ: Szabó József,
j.szabo@mszt.hu

Szabó József
2023. augusztus

Környezetvédelmi nyilatkozatok

Megjelent az MSZ EN ISO 14020 újkiadása

2023. július 1-jén megjelent az [MSZ EN ISO 14020:2023](#) Termékekre vonatkozó környezetvédelmi

nyilatkozatok és programok. Alapelvek és általános követelmények (ISO 14020:2022) angol nyelvű magyar nemzeti szabvány. A dokumentum visszavonja és helyettesíti az **MSZ EN ISO 14020:2002**-t, melyet műszakilag felülvizsgáltak.

A szabvány a környezetvédelmi címkék és nyilatkozatok kidolgozására és használatára vonatkozó irányadó alapelveket határoz meg.

A környezetvédelmi nyilatkozat típusai többek között a következők lehetnek:

- a) önbevalláson alapuló környezetvédelmi állítás;
- b) ökocímke;
- c) környezetvédelmi terméknyilatkozat;
- d) lábnyomközlés.

A környezetvédelmi nyilatkozat megjelenhet egy terméken vagy csomagoláson például címke, szimbólum, logó, elektronikus termék-címke vagy QR-kód formájában.

Az **ISO 14020** szabványsorozat további részeit e nemzetközi szabványhoz kapcsoló-

dóan kell alkalmazni, melyek alapelvei összhangban vannak az **ISO 14020**-ban (**MSZ EN ISO 14020**) meghatározott alapelvekkel.

Az **ISO 14020** sorozat további – magyar nemzeti szabványként bevezetett – részei:

- [MSZ EN ISO 14021](#) Környezeti címkék és nyilatkozatok. Saját nyilatkozatot tartalmazó környezeti állítások (II. típusú környezeti címkézés) (ISO 14021)
- [MSZ EN ISO 14024](#) Környezeti címkék és nyilatkozatok. I. típusú környezeti címkézés. Alapelvek és eljárások (ISO 14024)
- [MSZ EN ISO 14025](#)* Környezetvédelmi címkék és nyilatkozatok. III. típusú környezetvédelmi nyilatkozatok. Alapelvek és eljárások (ISO 14025)
* új kiadása kidolgozás alatt
- [MSZ EN ISO 14026](#) Környezeti címkék és nyilatkozatok. A lábnyom-információ közlésének alapelvei, követelményei és irányelvei (ISO 14026)

A szabvány magyar nyelvű változatának kidolgozásához az MSZT várja azon cégek, szolgáltatók, szervezetek stb. jelentkezését, akik az MSZT-vel együttműködve támogatnák e szabvány magyar nyelvű kiadását. A támogatással kapcsolatban további információkért, kérjük, keressen bennünket a szabvit@mszt.hu elérhetőségen.

Antal Andrea Zsuzsa
2023. július

Megjelent a munkahelyi pszichológiai egészség témájú szabvány magyar nyelven

Bár a Covid-világjárvány szerencsére visszatorzult, azonban a következményeivel még évekig, évtizedekig szembe kell néznünk. A világjárvány által okozott másodlagos következmények közül kiemelkedő szerepet játszik az emberekben kialakult pszichés szorongás, bizonytalanság-, és kiszolgáltatottságérzés. Szakemberek egybehangzó véleménye szerint e tünetek még mindig jelen vannak az emberek többségében és kihatnak a mindennapos tevékenységeikre, így a munkavégzésükre is.

A 2023. július 1-jén magyar nyelven megjelent [**MSZ ISO 45003:2023**](#) *A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítása. Pszichológiai egészség és biztonság a munkahelyen. Irányelvek a pszichoszociális kockázatok kezeléséhez* szabvány útmutatást ad a pszichoszociális kockázatok kezeléséhez és a munkahelyi jóllét elősegítéséhez, a munkahelyi

egészségvédelem és biztonság irányítási rendszerének (MEBIR) részeként.

A MEBIR alapszabványa, az [**MSZ ISO 45001:2018**](#) kiemeli, hogy a szervezet felelős a munkavállalók és a tevékenységei által érintett személyek munkahelyi egészségvédelméért és biztonságáért. Ez a felelősség nemcsak a személyek testi, hanem a mentális/pszichológiai egészségének támogatását és védelmét is magában foglalja.

A pszichoszociális kockázatok sikeres kezelése az egész szervezet elkötelezettségét igényli. A felső vezetés vállalja a legfőbb szerepet, a vezetőknek és a munkavállalóknak pedig minden szinten ajánlott segíteniük a végrehajtásban.

A Magyar Szabványügyi Testület az új szabvány ismertetése és a munkahelyi pszichológiai kockázatok részletesebb elemzése témakörében [szakmai fórumot](#) tervez [2023 októberére](#), melyre várjuk az érdeklődők jelentkezését.

A szakmai fórum részletes programját, időpontját és a jelentkezésre vonatkozó tájékoztatást a későbbiekben fogjuk közzétenni.

Antal Andrea Zsuzsa
2023. július

Mesterséges intelligencia

Habár a mesterséges intelligencia (MI) már az 1950-es évek óta létezik, az utóbbi években látványosan gyors fejlődésnek indult. Az egyre nagyobb mértékű tőkeinvestálás a mesterségesintelligencia-rendszerekbe és az egyre szélesebb körű felhasználás pl. az egészségügy, a közlekedés, a mezőgazdaság stb. területén új kihívásokat teremt az ipar és a társadalom számára. Az MI speciális, mert képes utánózni az ember kognitív képességeit, adatokat értelmezni és azokból következtetéseket levonni. A mesterséges intelligenciáról szóló hírekkel az utóbbi időben nap mint nap találkozhatunk. Cikkek sora szól arról, hogy milyen nagyszerű dolgokra képes, ugyanakkor a lehetőségek mellett számos veszélyt is rejt magában. A mesterséges intelligencia sem mindentudó, nem mindenható és mindent megoldó, hiába tűnik annak, a nem megfelelő alkalmazása akár tragédiába is fulladhat. Nem lesz mindenre megoldás – vannak esetek, amikor az ember nem helyettesíthető.

A világ kezdi felismerni az MI szabályozásának szükségességét – az EU nemrégiben megalkotta az [első szabályozó törvényt](#). Ennek nyomán az amerikai nagyvállalatok is, pl. Microsoft, Google, Meta, OpenAI, Amazon aláírtak egy megállapodást, mely szerint a biztonságot szem előtt tartva bizonyos korlátozásoknak vetik alá magukat. Az adatokkal való visszaélés,

nem megfelelő használat veszélyes és káros lehet, sértheti az emberi méltóságot és értékeket, elősegítheti a diszkriminációt.

Az EU központi szerepet szán a szabványoknak a kockázatos MI-alkalmazások területén. A mesterséges intelligenciával kapcsolatos szabványosítás célja, hogy a szakértők és az érdekelt felek meghatározzák az átlátható tevékenységi kereteket, mellyel növelik a bizalmat és az elfogadottságot az MI iránt az iparban és a társadalomban. Ez főképpen az MI-alkalmazások minőségét, biztonságát, nyomonkövethetőségét, átláthatóságát érinti. Az [AI standardization roadmap](#) lényeges szerepet tölt be ebben – konkrét követelményeket fogalmaz meg az MI-törvénnyel kapcsolatos szabványok kidolgozásával kapcsolatban.

Ennek támogatására 2022-ben a CEN és a CENELEC létrehozta a [CEN/CLC/JTC 21 Artificial Intelligence](#) műszaki bizottságot, mely az MI- és a kapcsolódó szabványok kidolgozásáért és átvételéért felelős, valamint hogy útmutatást adjon más, MI-vel kapcsolatos műszaki bizottságoknak. A CEN/CLC/JTC 21 átvesszi a már meglévő vagy kidolgozás alatt álló [szabványokat](#) például az ISO/IEC JTC 1-től és albizottságaitól, mint pl. SC 42 *Artificial Intelligence*, valamint új szabványokat is kidolgoz, melyek európai vonatkozásúak, és támogatják az EU politikáját, törvényeit, elveit és értékeit.

Amennyiben részt kíván venni az MI-vel kapcsolatos szabványosítási munkában, kérjük, jelezze ezt a szabvit@mszt.hu e-mail-címen.

Zajdon Anna
2023. augusztus

Napelemes rendszerek szakszótára

Az IEC egy egységes szöszedetbe rendszerezte a fotovillamos iparban használt szakkifejezéseket és jelképeket, melynek magyar nyelvű változatát a Magyar Szabványügyi Testület 2023. augusztus 1-jén tette közzé.

Az [MSZ IEC/TS 61836](#) *Napenergiát hasznosító fotovillamos energiarendszerek. Szakkifejezések, meghatározások és jelképek* műszaki specifikáció a fotovillamos energiarendszerek területén használt nemzeti és nemzetközi fotovillamos szabványokból és vonatkozó dokumentumokból származó szakkifejezéseket, meghatározásokat és jelképeket tartalmazza.

A dokumentum fejezetei a következő témakörökre tagolódnak:

- fotovillamos cellák és modulok;
- fotovillamos energiarendszerek és alkotóelemei;
- fotovillamos energiarendszerek teljesítményparaméterei;
- mérőeszközök;
- környezeti paraméterek;
- minőség és vizsgálat;
- koncentrátoros fotovillamos modulok;
- projektmenedzsment;
- egyéb szakkifejezések.

A szabvány kétnyelvű, a szakkifejezéseket és meghatározásokat magyarul és angolul tartalmazza.

A szabvány magyar nyelvű kiadásának elkészítéséhez a **Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt.** járult hozzá.

*Nagy Gábor
2023. augusztus*

Külföldi nyelvtanfolyamok

A nyelvtudás a mai világban alapvetővé vált sokunk számára. Régen is a műveltség része volt, manapság azonban a globalizációnak köszönhetően mindennapi életünk része lett – az interneten elérhető tartalmak, játékok stb. használatával. Az iskolában, a nyelvtanfolyamokon vagy akár az interneten elsajátított

nyelvtudást nagyon meg tudja erősíteni egy néhány hetes külföldi, célnyelvi környezetben elvégzett nyelvtanfolyam. Ez nemcsak a nyelvtudást fejlesztheti látványos módon, hanem életre szóló élményeket, tapasztalatokat, kapcsolatokat is adhat a résztvevőknek.

Ahhoz, hogy ezek a napok biztosan tartalmasak és emlékeztetések legyenek, fontos az alapvető kritériumokat lefektetni. Ezt tette meg az [MSZ EN 14804:2005](#) *Külföldi nyelvtanfolyamok szervezői. Követelmények szabvány.*

A dokumentum a külföldi nyelvtanfolyamokat szervezőkre – nyelviskolákra, utazási irodákra – vonatkozó követelményeket határozza meg – az oktatást, az utazást, az elszállásolást, a szabadidős programokat és a visszajelzéseket illetően. A dokumentum célja, hogy a tanfolyamokat szervező és az azokat ellenőrző szervezetek ezen szempontok alapján segíteni tudják az érdeklődőket abban, hogy a számukra legmegfelelőbb tanfolyamot tudják kiválasztani, mellyel elégedettek lesznek.

A szabvány előírásai két témakör köré csoportosulnak, ezek a tájékoztatás és a szolgáltatás.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie nemcsak az általános információkra, hanem olyanokra is mint a fiatakorúak és gyerekek felügyelete, úti okmányok és biztosítás, szállás, tanórák száma és hossza, szabadidős programok, jelentkezés menete és részletei, utazás és megérkezés.

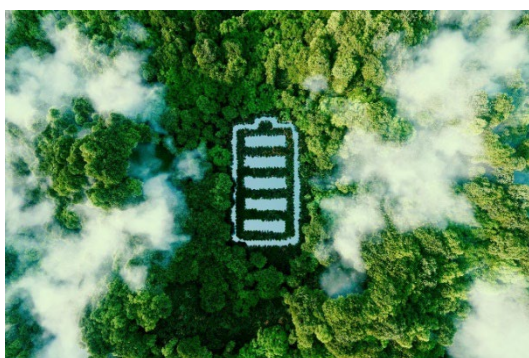
A szolgáltatás leírásának része az oktatás felépítéséről nyújtott információ, a tanárok elvart

képzettségi és tudásszintje. Részletes leírás a szállásról, ha az családnál van, milyen adatokat kell begyűjteni a családtagokról, milyen szempontoknak kell megfelelni, mik az ottani környezetbe integrálódást segítő tényezők, illetve ha önellátó, akkor mik a szállás alapkövetelményei. Ezenkívül fontos még az elégedettség felmérése, a többszöri visszajelzés kéreése, valamint hogy legyen eljárási rendje a visszajelzések, panaszok kezelésének.

A szabvány magyar nyelvű változatának kidolgozásához az MSZT várja azon cégek, szolgáltatók, szervezetek stb. jelentkezését, akik az MSZT-vel együttműködve támogatnák a szabvány magyar nyelvű kiadását. A támogatással kapcsolatban további információkért, kérjük, keressen bennünket a szabvitit@mszt.hu elérhetőségen.

*Zajdon Anna
2023. július*

Régi akkumulátorok átalakítása új erőforrásokká Afrikában

Az IEC azon elképzelése, mely egy biztonságosabb és hatékonyabb világ megteremtésére irányul, a közelmúltban további lendületet ka-

pott az IEC Global Impact Fund (Globális Hatás Alap) első projektjének elindításával. A díjnyertes, tiszta energiával foglalkozó Aceleron vállalatot választották ki „A körforgásos modellek innovációjának katalizálása Afrikában – az akkumulátorok e-hulladékának villamos erőforrássá alakítása” elnevezésű első projekt megvalósítására.

Az IEC felismerve azt a hatalmas szerepet, amelyet a nemzetközi szabványok és a megfelelőségértékelés napjaink számos társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásának

kezelésében játszhatnak, létrehozta a Globális Hatás Alapot.

Tekintettel az akkumulátorok környezeti hatásával kapcsolatos aggodalmakra, mint például az ásványi anyagok kitermelése és a nem megfelelő ártalmatlanítás, az IEC Globális Hatás Alap első projektje az e-hulladékkal kapcsolatos kihívást fogja kezelni ezen a területen. 2030-ra az akkumulátorok iránti globális kereslet a 2020. évi 185 GWh-ról várhatóan több mint 2000 GWh-ra nő, és megfelelő kezelés esetén fontos szerepet fog játszani a későbbi felhasználásra szánt villamos energia tárolásában.

Az akkumulátorok kulcsfontosságú megoldásnak tekinthetők a villamos energiához való hozzáférés problémájának megoldására Afrika Szaharától délre fekvő részén, ahol a villamosítás aránya csupán 48,2%. Az akkumulátorok karbantartása azonban továbbra is drága és bonyolult, ami jelentős mennyiségű hulladékot eredményez.

Az Aceleron a lítiumion akkumulátorok tömörítési technológiájával egy olyan tanulmányt fog megvalósítani, amely új akkumulátorokat készít a régiékből. A folyamat minden aspektusában szabványokat alkalmaznak majd, az akkumulátorokat pedig az Aceleron keniai és ugandai létesítményeiben vizsgálják. A keniai nemzeti bizottság irányításával a projekt a szabványosított vizsgálatot fogja alkalmazni a két országban való értékeléshez. Ez lehetővé teszi a szabványosított megközelítést, amellyel elérhető a technológia megismétlése és az akkumulátorok körforgásának előmozdítása az egész világon.

Philippe Metzger, az IEC főtitkára és vezérigazgatója elmondta: „Az első projekt aláírása az Aceleronnal izgalmas lépés az IEC Globális Hatás Alap számára. Lehetővé teszi a fejlődő

országoknak, hogy közvetlenül részesüljenek az IEC szabványosítással és megfelelőségértékeléssel kapcsolatos munkájában szereplő globális legjobb gyakorlatokból. A szabványok és a megfelelőségértékelés megkönnyítik a technológiák összekapcsolását, integrálását és interoperabilitását, valamint biztosítják biztonságukat és hatékonyságukat. Az akkumulátorok e-hulladékának hasznos erőforrásokká történő átalakítására szolgáló, bevált módszerek szabványosításába való befektetéssel hozzájárulunk ahhoz, hogy olyan alapot teremtsünk, amelyre további éghajlatváltozást mérséklő kezdeményezések épülhetnek.”

Dr. Amrit Chandan, az Aceleron vezérigazgatója és társalapítója elmondta: „A hálózaton kívüli napenergia-hasznosító technológiák (OGS) a modern energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítanak a villamos árammal nem rendelkező közösségek számára, de a legnagyobb valószínűséggel az őket ellátó akkumulátorok hibásodnak meg először. Az IEC Globális Hatás Alap támogatása értékes lehetőség arra, hogy fenntartható módon, a környezetre gyakorolt negatív hatás nélkül fejlesszük ki az akkumulátorokban lévő természeti erőforrások újrafelhasználását. A projektből származó adatok segíthetnek a vonatkozó szabványok további javításában, ami viszont lehetővé teszi e technológia fejlődését. Ennek eredményeként több közösség élvezheti a villamosítás számos előnyét, miközben hozzájárulhat az éghajlatváltozás mérsékléséhez.”

A kezdeményezés kétéves kísérleti projektként fut majd, az IEC nemzeti kapcsolattartóinak támogatásával, és aktívan keresik a további partnereket.

Forrás: [Az IEC honlapja](#)

Nagy Gábor
2023. július

Riccardo Lama a CENELEC következő elnöke

A CENELEC, az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság 2023. június 22-én tartotta éves közgyűlését Belgrádban, melyen Riccardo Lama urat választották meg

hároméves mandátummal (2025–2027) a CENELEC következő elnökének.

Elnöki megbízatása hivatalosan 2024. január 1-jén kezdődik. Ez idő alatt Lama úr a jelenlegi CENELEC-elnökkel, Wolfgang Niedziellával és a teljes CENELEC-csapattal együtt fog dolgozni, mielőtt 2025 januárjában hivatalosan is átvinné az elnöki tisztséget. A tervek szerint ez biztosítja a folyamatosságot az európai szabványosítási rendszer fejlődése szempontjából kulcsfontosságú pillanatban.

A villamosmérnök végzettségű Lama úr több mint 35 éves tapasztalattal rendelkezik a közműágazatban. Az Enelnél, Olaszország nemzeti villamosenergia-szolgáltatójánál és az ágazat egyik európai vezető vállalatánál végzett munkája révén széles körű és sokrétű szakértelemre tett szert, amely műszaki és vezetői szerepkörökre egyaránt kiterjed.

Ugyanakkor Lama úr nagy tapasztalattal rendelkezik a szabványosítás terén is. 2005 óta tevékenykedik országos szinten a műszaki bizottságokban, és számos, az elektrotechnikával kapcsolatos uniós szintű stratégiai ágazatban, mint például a környezetbarát tervezés, a hálózati csatlakozások és a zöldhidrogén.

Ezenkívül 2019 óta a CEI általános elnöki tiszteét tölti be, és segíti a szervezet üzleti modelljének átalakítását.

Lama úr megválasztása az európai szabványosítás egy fontos időszakában történik, miután az Európai Bizottság tavaly megfogalmazott új stratégiája új, központi szerepet kapott a szakpolitikai prioritások megvalósításának támogatásában. Emiatt a választási beszédében Lama úr elkötelezte magát amellett, hogy együttműködik az érintett partnerekkel európai és nemzetközi szinten, hogy maximalizálja az elektrotechnikai szabványosítás hatékonyságát a meglévő kihívások kezelése érdekében.

Riccardo Lama így nyilatkozott: „A digitális és zöldátállás megvalósítására irányuló jelenlegi törekvésben a villamosítás kulcsfontosságú: ez az egyik leghatékonyabb eszköz egy széndioxid-semleges, hatékony és fenntartható társadalmi és gazdasági modell felépítéséhez Európában. Mint az európai elektrotechnikai szektor szabványosításáért felelős fő szervezet, a CENELEC központi szerepet játszik ezen ambíciók elérésében; a CENELEC elnökeként a szabványok kapacitásának kihasználására fogok összpontosítani, hogy támogassák az uniós jogalkotást ezen átmenet felé, teljes mértékben kiegészítve a nemzetközi szabványosítással és az IEC-vel.”

Forrás: [A CENELEC honlapja](#)

Nagy Gábor
2023. augusztus

Műanyag kupakok

A műanyag sokrétű felhasználhatósága és viszonylag alacsony költségei miatt egyre inkább jelen van mindennapi életünkben. Az Európai Bizottság „A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia” című dokumentumban azt fogalmazta meg, hogy kezelni kell a műanyag-hulladék-problémát, annak érdekében, hogy a műanyagok életciklusa körforgásos legyen. Ez a stratégia előrelépést jelent amennyiben a műanyagok és a műanyag termékek tervezése és előállítása kiemelten kezeli az újrafelhasználhatóságot, a javítás és az újrafeldolgozás iránti igényeket, valamint fenntarthatóbb anyagokat fejlesztenek ki és használnak.

Az [EU 2019/904 irányelve](#) „az egyes műanyag termékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről” előírja, hogy a műanyagból készült kupakkal és fedéllel ellátott egyszer használatos, maximum 3 literes műanyag terméket csak akkor lehessen forgalomba hozni, ha a kupakok és fedelek az italtárolókhoz rögzítve maradnak a termék rendeltetésszerű használata során. A most megjelent [MSZ EN 17665:2022+A1:2023](#) Csomagolás. Vizsgálati módszerek és követelmények annak igazolására, hogy a műanyag kupakok és fedelek az

italtárolókhoz rögzítve maradnak című szabvány ehhez az irányelvhez kapcsolódik.

A dokumentum kidolgozásának fő célja, hogy a műanyag kupakok és fedelek italtárolókhoz rögzítése megfelelő – erős, megbízható és biztonságos – legyen. Erre határoztak meg A szabvány meghatározza ezek vizsgálati módszereit és teljesítménykritériumait. A használat során a kupaknak bírnia kell az igénybevételt, a kupak többszöri használatát, csavarását. Természetesen erővel leszakítható a kupak, de ez nem értendő bele a rendeltetésszerű használat fogalmába.

A szabvány kidolgozása során ügyeltek arra, hogy ne ütközzön a [94/62/EK](#) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvben foglaltakkal, azaz megvalósuljanak az anyaghasználat, valamint az újrahasznosítás fontos szempontjai.

A témához kapcsolódik még az [EN 16592:2022](#) *Packaging. Rigid plastic containers. PET finish 29/25 (12,6)* [Csomagolás. Merev falú műanyag italtárolók. PET-zárókupak 29/25 (12,6)] szabvány is.

A szabványok magyar nyelvű változatának kidolgozásához az MSZT várja azon cégek, szolgáltatók, szervezetek stb. jelentkezését, akik az MSZT-vel együttműködve támogatnák a szabványok magyar nyelvű kiadását. A támogatással kapcsolatban további információért, kérjük, keressen bennünket a szabvit@mszt.hu elérhetőségen.

Zajdon Anna
2023. augusztus

A szerkesztő megjegyzése

Tény, hogy belefutunk a műanyagokba, megmérgezik a környezetünket és magát a használó embert is. Így teljesen jogos az EU fellépése és a kiadott irányelv. A nem rögzített kupakok kettős szennyeződés forrást jelentenek, így logikusnak tűnt, hogy együtt kezeljék őket. Kérdés azonban az, hogy valóban a legjobb megoldást választották-e?

Nem azzal szeretnék foglalkozni, hogy egy 2 literes palackból elég nehéz egy pohárba önteni az üdítőt, mert a rögzített kupak mindig a folyadéksugár útjába kerül, ezért minimum három kézre lenne szükség. A találékony ember ezért aztán letépi, és minden úgy lesz, mint régen. A félliteres palackoknál sem jobb a helyzet, bár ott csak két kézre van szükség, egy a palackhoz, egy a kupakhoz, hogy ne nyomja az ember arcát ivás közben.

A kupakrögzítő kemény műanyag, amikor lecsavarjuk a kupakot, akkor egy sorjás felület keletkezik, éles vágófelülettel. Azaz használatkor komoly balesetveszély állhat fenn. Kérdés, hogy erre gondolt-e valaki? Vagy csak a kérdés gyakorlati megvalósításával van gond?

PET Kalózkodás akcióban

https://petkupa.hu/hu_HU/tisza-tavi-kupa-eredmeny

Ezért kellene gyűjteni a kupakokat

A képen egy a Csendes óceán partján található település látható. Az itt látható szennyeződés mértéke egy horror.

A kép forrása: <https://greenfo.hu/hir/megvan-a-nagy-csendes-oceani-szemetsziget-forrasi/>

A helyzet itthon sem különb, gondoljunk az évente a Tisza és mellékfolyóiból vagy a Tisza-tóból összegyűjtött több tonna műanyag hulladékra, erről szóló képünk a baloldali hasámban található. Esetleg tegyenek egy kellemes sétát bármelyik hazai erdőnkben (a kullancsokra azért figyeljenek oda, veszélyes lehet). Mindenhol hulladék, nagyrészt műanyag. A palackot még meg lehet fogni, találni, de ki keresi a kupakot?

A tengerekben lévő műanyag előbb vagy utóbb bekerül a táplálékláncba, magyarul az emberi szervezetbe. Ennek pontos élettani hatása még nem tisztázott teljes mértékben, de annyit bizonyosan ki lehet jelenteni, hogy semmiképpen nincs jótékony hatással a tápláléklánc csúcsán lévő emberiségre.

Neveljük a felelőtlenekeket és szigorúan büntessük meg azokat, akik tudatosan teszik tönkre a körülöttünk lévő környezetet!

Magyar Minőség XXXII. évfolyam 08-09. szám

2023. augusztus-szeptember

SZAKMAI CIKKEK, ELŐADÁSOK

[Bevezető – Tóth Csaba László](#)

[Az innovációs ökoszisztémák üzleti modelljének fenntarthatósági kérdései – Tóth Csilla és Dr. Hány András](#)

[Vállalati ötletmenedzsment folyamatos fejlesztése – Guba Miklós](#)

[Az ellentétes PDPC – Fehér Ottó](#)

[Első Magyar Zöld E-EXPO – Beszámoló](#)

[Jók a legjobbak közül: Váthy Edit – Sződi Sándor](#)

A TÁRSASÁG HÍREI ÉS PROGRAMJAI

[MMT on-line képzés: Az Az ISO 27001 szabvány változásai](#)

[QualiTea 10 - MDR és IVDR, amely felforgatja az orvostechikai eszköz ipart](#)
[Ingyenes on-line rendezvény](#)

[A Magyar Minőség Társaság 2023. évi pályázatai](#)

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK ÉS BESZÁMOLÓK

[Utolsó felhívás az ISO 9000 Fórum jubileumi, nemzeti minőségügyi konferenciájára – András RÓZSA](#)

[Gábor Dénes-díj 2023 – Meghirdetés](#)

[Hírek a szabványok világából](#)

[Minőségügyi Eszközláda – Dokumentációs Rendszer Analízis – Dr. Csiszér Tamás](#)

PROFESSIONAL ARTICLES, LECTURES

[Upfront – Csaba László TÓTH](#)

[Sustainability Questions of Business Models of Innovation Ecosystems – Csilla TÓTH and Dr. András HÁRY](#)

[Continuous Development of Corporate Idea Management – Miklós GUBA](#)

[The Reverse-Linked PDPC – Ottó FEHÉR](#)

[First Hungarian Green E-EXPO – Summary](#)

[The Best among the Best: Váthy Edit – Sándor SZŐDI](#)

NEWS AND PROGRAMS OF THE SOCIETY

[Web Seminar: Changing in ISO 27001](#)

[10th QualiTea: MDR and IVDR, New European Regulations in Medical Devices](#)
[Free Web Seminar](#)

[Invitation to a New Competetion of the Hungarian Society for Quality in 2023](#)

DOMESTIC AND INTERNATIONAL NEWS AND REPORTS

[Last Minute call for ISO 9000 Fórum XXX. National Quality Conference – András RÓZSA](#)

[Gábor Dénes Prize 2023 – Call – Press Release](#)

[News from the World of Standards](#)

[Quality Toolbox for Practioners – Documentation System Analysis – Dr. Tamás CSISZÉR](#)

MAGYAR SZABVÁNYÜGYI TESTÜLET – MSZT

Tanúsítási szolgáltatások

Az MSZT az IQNET (Megfelelőségértékelő Testületek Nemzetközi Hálózata) teljes jogú tagja, ezért az általa tanúsított cégek az MSZT tanúsítványával együtt – a világ több mint 60 országában – a világszerte elismert IQNET-okiratot is megkapják a *-gal jelölt területeken.

Rendszertanúsítás

Az MSZT a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) által a NAH-4-0044/2023, a NAH-4-0086/2018, a NAH-4-0127/2023, a NAH-4-0148/2021 és a NAH-4-0149/2021 számon akkreditált irányítási rendszert tanúsító szervezet a következő területeken:

- Minőségirányítási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 9001* szerint;
- Környezetközpontú irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 14001* szerint;
- A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszerének tanúsítása az MSZ ISO 45001* szerint;
- Élelmiszer-biztonsági irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 22000* szerint;
- Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok (MEES 2.0) szerint végzett tanúsítás;
- Információbiztonsági irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ ISO/IEC 27001* szerint;
- Energiagazdálkodási irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 50001* szerint;
- Antikorrupciós irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ ISO 37001* szerint;
- Vasúti szervezetek üzleti irányítási rendszerének tanúsítása az MSZ ISO/TS 22163 szerint.

Innovatív területek – Speciális kínálat az MSZT további tanúsítási szolgáltatásaiból

- Informatikai szolgáltatás irányításának tanúsítása az MSZ ISO/IEC 20000-1* szerint;
- Egészségügyi szolgáltatások tanúsítása az MSZ EN 15224* szerint;
- Üzletmenet-folytonossági irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 22301* szerint;
- IQNET SR 10* – A társadalmi felelősségvállalás irányítási rendszerének tanúsítása;
- Fordítási szolgáltatások tanúsítása az MSZ EN ISO 17100 szerint;
- Innovációirányítási rendszerek igazolása az MSZ CEN/TS 16555-1 szerint;
- Kozmetikumok helyes gyártási gyakorlatának (GMP: Good Manufacturing Practice) MSZ EN ISO 22716 szerinti igazolása*;
- Létesítménygazdálkodási rendszerek tanúsítása az MSZ EN ISO 41001* szerint;
- Vagyongazdálkodási irányítási rendszerek tanúsítása az MSZ ISO 55001* szerint;
- IT-vagyongazdálkodás-irányítási rendszerek tanúsítása az ISO/IEC 19770-1 szerint;
- HACCP-rendszerek igazolása az MÉ 2-1/1969 szerint;
- Kártevő-mentesítési szolgáltatások tanúsítása az MSZ EN 16636 szerint;
- GMP-igazolás az Európai Takarmánygyártók Útmutatója (EFMC 2014.) szerint;
- Integrált rendszerek tanúsítása (minőség-, környezetközpontú, munkahelyi egészségvédelem és biztonság, élelmiszer-biztonsági, információbiztonsági stb. irányítási rendszerek).

Terméktanúsítás

- Termékek és szolgáltatások szabványnak való megfelelésének tanúsítása;
- Normatív dokumentumok szerinti terméktanúsítás;
- Játszóteri eszközök megfelelésének ellenőrzése.

TANÚSÍTÁSI TITKÁRSÁG

1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.
Tel.: 06-1-456-6928 Fax: 06-1-456-6940
e-mail: cert@mszt.hu
www.mszt.hu

LEGYEN ÖN IS TAGJA AZ IQNET NEMZETKÖZI ELIT KLUBNAK!

Eszköz neve:

Dokumentációs-rendszer elemzés (Documentation System Analysis)

Mire használjuk?

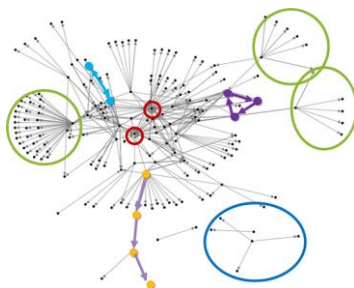
Dokumentumok közötti hivatkozási kapcsolatok elemzése a szabályozási hiányosságok, redundanciák, körkörös hivatkozások és egyéb problémák beazonosítására és kezelésére.

Alkalmazható minden olyan dokumentációs rendszerben, amelyben azonos vagy különböző típusú dokumentumok hivatkoznak más dokumentumokra.

Példa: dokumentációs rendszer elemzése és racionalizálása, módosítások hatásának vizsgálata és átvezetése.

Hogyan vizualizáljuk?

Hivatkozási Mátrix	Hivatkozott											Kimenő hivatkozások száma
Hivatkozó	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
A		x	x	x								5
B												0
C	x					x	x	x	x	x		7
D												3
E		x	x					x	x			4
F	x	x		x				x	x	x		6
G					x							3
H				x					x			3
I		x	x		x							4
J				x			x	x				4
K	x		x	x	x							6
Bejövő hivatkozások száma	5	4	4	5	4	1	4	4	6	5	3	6

Mire figyeljünk?

- A dokumentum-listában érdemes azonosítókat vagy rövid megnevezéseket használni.
- A hivatkozások beazonosítását megkönnyíti, ha külön fejezetben vannak ezek felsorolva és/vagy valamilyen speciális, kereshető karakterrel (pl. „HIV”) vannak jelölve.
- Gráfok készítésére használható alkalmazás pl. a Gephi és a NodeXL.

Hogyan használjuk?

- Határozzák meg a dokumentációs rendszer elemzésének célját (mit akarunk elérni) és terjedelmét (milyen dokumentumokra terjed ki).
- Készítsenek egy listát a kapcsolódó dokumentumokról, majd másolják be egy táblázat első oszlopába és sorába.
- Azonosítsák be a dokumentumokban a más dokumentumokra történő hivatkozásokat. A hivatkozó dokumentum sorának és a hivatkozott dokumentum oszlopának metszéspontjába tegyenek pl. egy x-et..
- Minden sorban és oszlopban határozzák meg a kapcsolatok számát (pl. DARAB2 excel-függvénnyel).
- Végezzék el a kapcsolati mátrix elemzését az alábbiak szerint:
 - Fontosság: egy dokumentum szerepe annál fontosabb, minél több másik dokumentum hivatkozik rá.
 - Érzékenység: egy dokumentum változásra való érzékenysége annál nagyobb, minél több másik dokumentumra hivatkozik.
- Készítsék el a hivatkozási rendszer gráfját, majd elemezzék pl. az alábbi hálózati mutatók szerint:
 - Fokszámeloszlás – Összekapcsoltság: azt mutatja meg, hogy mennyire egyenszilárdságú a hivatkozási rendszer, vannak-e szorosan összekapcsolt és elszigetelt alhálózatok.
 - Köztesség - Kritikusság: a vizsgált dokumentum az összes lehetséges pár közötti legrövidebb utak közül hányban szerepel.
 - Közelség - Egyszerűség: azt mutatja meg, hogy mennyire jellemzők a dokumentumok közötti közvetlen hivatkozások, illetve hivatkozási láncok.
 - Klaszterizáció - Ciklusosság: a körkörös hivatkozásokat mutatja. Végtelen szabályozási ciklust jelezhet.
 - Kölcsönösség - Kölcönösség: a hivatkozások mekkora hányada kölcsönös.